

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Oktassunk!

Írta: Székely Vladimír, m. kir. államrendőrségi fogalmazó.

A magyar paraszt általában értelmes ember. Józian nyugodt gondolkozánu, a ki nem egyszer helyesebben vélekedik em itől a dolgok, az események sorja felett, mint akárhány betűragásban belebuzgult kaputós ember. Egy kicsit ugyan szemeleneziáskodó, erősen beleszagolykor az a bizonyos «a mondó vagyok» hőlesőség, néha pedig Hány János obaitos uram dicakvési parasziójában utazik . . . de azért elfogultság nélkül állillhatjuk, hogy a magyar parasztelel hasonlóbbatallanul értelmesebb, mint a nómet vagy akár franczin falusi népség.

Em mégis épp a mi parasztnépünk az, mely szinte hozantó könnyűséggel szalad hálójába annak az alanti szélhámosságokban utazó pernahajder népségnek, melyet általában «parasztfogdosók» gyűjtőnéven ismerünk. Szinte felhizlalódnak a mi jámbor népünk jóvöllából ezek a surlungos züllött existenciák.

Lelkiismeretlenségük egyszerűen a parasztság hecsületes lelkére épít, mely a maga igaz őszinte volta szerint nézi a nagy világot. Dehogy gondol az a más hunczutságára, mivelhogy éppen ő maga távol áll minden effőlétől. Hisz a szép szónak, a ragyogó ígéreteknek, melyek ma a megélhetés nehez sorjában a kapzsinágot kipiszkálják az egyszerű emberből, és a ködmonón atyafiúk és eszimas legények is rendro belesznek az ügyesen felállított csapdáiba.

Aztán:

Eső után köpenyog.
Késő bánat, obgondolat.

Pedig a «parasztfogdosók» praktikája a legtöbbszór olyan átlátszó, s legalább nekünk oly ismerős, megszokott. Majdnem valamennyi egy kaptafára megy.

A ki csak egy-két esztendeig róttá a mi hivatásunkat, talán már kívülről betéve tudja minden machinációjukat. És éppen ezért itt tér nyillik nekünk az — oktataásra. Nyillik első sorban a csendörnek, kít hivatása többé-kevésbbé a nép, az egyszerű nép bizalmasának, tessz meg, kít gyakran keresnek fel nemcsak segítségért, hanem tanácsért s utbaigazításért. De nem is kell külön ilyen alkalom hozzá. Megtehetjük magunktól is,

hogy beszólgolós, toreforo s onzmeccere után előhozakodjunk tapasztalatainkkal s tanácsainkkal. Kiváltképpen a «parasztfogdosók» górdájának ruvaszkodásainban.

Kötelosnéglőse ez, mert ezzel a megelözök feladatát szolgájluk. Em olyan kötelosnéglőseljovítón, mely csak jó barátot s hálát szerezhet.

Ebből az ötlethől tehát azt hisszük, nem vógzünk hiábavaló feladatot, ha az alábbiakban általában ráterünk a «parasztfogdosók» jellemzésére, fejtegetéseink során első sorban azokat elővéve, a kik elől különösen kell óvni a mi különben értelmes, de azért jámbor és tudatlan népünket.

A legelőkelőbb helyet foglalja el a «parasztfogdosók» között az úgynevezett hamis pénz ígérő. A kik a vidéket járták, azoknak észre kellett venniök, hogy akárhány helyen a magyar paraszt, mintha éppenséggel nem idegenkednők a hamis pénztől.

Valami furcsa vonás kerekedik fel néha a magyar jellemben, ha törvényről van szó. A törvényt amolyan paracsfélének nézi, melynek engedelmessélni kell. Az engedelmessélnést pedig bizony kalletlenül eminnálja, kivált, ha az holti adóintó ezódlákkal s végrehajtó szigorúságokkal honyolódik. A titkos örömmek egy neme tölt el tehát majd minden magyar embert, ha a törvényt úgy egy kicsit s talán büntetlenül is, kijátsszatja.

Ezért nem talál okvetlen tiltakozó visszhangra nála a hamis pénz.

— Csak jó legyen, hogy a hamisságát ne tobeszőn észrevenni!

Megismerkedik tehát borozás közben a faluvégi kocsmában, vagy a vonaton, mikor egy kicsit Postro megy szétnézni, valami jó képü magafajta emberrel, a ki először utposan kitapogatja, van-e a földinek pénze, vagy egy kis háza meg földje.

— Hát aztán ismeri-e a Kossige Jánost? — kárdi az új ismerős a mi emberünktől.

— Noin én.

— Pedig a maguk falujából való. Hej nagy úr lett belőle. Anyi a pénze, mint a pelyva, ámbátor egész életében nem dolgozott s nem is dolgozik.

— Hát aztán, hogy lehet a? — érdeklődik a gazda

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról sem képes előzni finom és jó hangszert szállítást, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, s Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes katalógusát át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségtérő díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az úszó hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

— Fura nyitja van ennek. Megismerkedett egy nagyságos úrral, ki hamis pénzeket gyártogat. Hamis a pénz, de olyan, mint a valódi. A János aztán megvette. Mindig háromszor annyi hamisat kapott a valódiért. A kutya se jött rá.

— No, az teszi! Rám is ráférne egy olyan nagyságos úr. Mert biz' így nem sok a jövedelem.

— Hát ha akarja, én megismertetem. Szedjen fel egy ezer koronát, oszt' jöjjön fel Pestre, én majd elkauzolom. Kap érte háromezer koronát. Igaza van, ha maga is így tesz. Az a papir az államnak semmijébe sincs, a min a bankót nyomja. És mennyit nyer rajta. Jól teszi a szegény ember, ha becsapja. Nem árt az az államnak.

A gazdát nem hagyja nyugodni a dolog. Egy pár nap mulva fent terem Pesten. A vasuti állomáson már várja az ismerőse.

— Elhozta a pénzt? — az az első kérdése.

Ezzel aztán kezdi kalauzolni. Végre beviszi egy átjáró ház kapujába.

— Várjon csak itt, felmegyek a nagyságos urért. Mindjárt itt lesz!

Tényleg visszajön egy előkelőn öltözött uri emberrel, ki egy fekete kis kezításkát szorongat a kezében.

Kölcsönös bemutatkozások után a nagyságos úr kinyitja a kezításkát.

A gazda elámul. Csupa bankó van felül. A nagyságos úr kivész egyet s oda adja a gazdának.

— Nagyszerű kis pénz ám ez! — mondja. Vigye csak ezt a húsz koronást s vegyen szivart a legközelebbi trafikban, próbálja ki előbb az árút, míg megveszi.

A gazda elsiet és csakugyan szó nélkül visszaadnak neki a húsz koronából. (Az ám, mert az valódi volt.) Most már egészen megbizik, odaadja az ezer koronát, de . . . ebben a pillanatban úgy egyszerre csak két szigorú úr lép hozzájuk.

Az egyik a nagyságos úrboz, a másik az üzlet közvetítőjéhez lép.

— Abá! megvagytok, gazemberek! No semmi ceremónia. Mi detektívek vagyunk.

A gazda szörnyen megijed.

— Tyü, micsoda bajba került most! Körülnéz. A detektívek vitatkoznak a két másik emberrel. Ucczu neki! A gazda meglapul és sietősen elsomfordál.

— Micsoda szerencse! — sóhajt fel. Igaz, hogy oda van az ezer korona, de legalább nem csipett el a rendőrség. Csak el ne árulnák a többiek.

Ezzel hazamegy s két hétig izzadva, gyanus szemmel néz minden csendőrré, rendőrré, és a világért el nem mondaná senkinek sem, hogy mi történt vele.

Pedig az egész egy jól kiesztelt komédia, a detektívek is dehogyan detektívek, czinkostársai voltak azok a csallóknak, szereplésük csak addig tartott, míg a balek ijedtében meg nem ugrik.

Ez a hamispénzigérgetők praktikája. Több-kevesebb elteréssel ilyen.

A bamispénzigérgetők az egész Alföldet járják be, s sűrűn akadnak a könnyenbivők horogra. Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyében valósággal elemi csapássá váltak, sűrűn akadtak esetek, mikor a pénzükből kiforgatott áldozatok öngyilkosok lettek. A szegény emberek legnagyobb része még panaszt sem mer tenni, mert a hamispénztigérők, ha rá is jönnek a turpisságra s az áldozat útjába tévednek is máskor, ezzel torkolják le a megszeppenteket:

— Jó, jelentsen fel! A maga baja lesz. Magának is kinéz négy-öt esztendő feyház. Maga is hamis pénzben utazott. Mi pedig magára vallunk, mint a karikacsapás.

Másik szintén nagyon elterjedt parasztfogdosási nem a vásárokon jelentkezik. Gagyistáknak hívják ennek a csalásnak mivelőit.

Ha valaki jó vásárt csapott, jó árért adta el a marhát vagy a szénát, biztos, hogy jó magyar szokás szerint egy kis áldomást csap. Betér valami közeli csapadékba s ott neki esik egy pár pohár bornak. Ivás közben pedig könnyen megy az ismerkedés.

Nemsokára a gagyista — a ki amolyan jóképű czivisnek látszik — és a mi emberünk már együtt isznak.

— Nem tennénk egy kis sétát? — indítványozza a gagyista.

— Nem bánom.

Ezzel máris indulnak. Mennek kifelé valami sétányon. Egyszerre egy úr elmegy mellettök s elejt egy tárczát, mintha elvesztette volna. Felemelik. Jó tömött, biztosan sok pénz van benne.

— Majd én elteszem s megosztunk! — indítványozza a gagyista. Szeret minket az úr isten. Annak a kaputos sviháknak van bizonyára több is. Nem árt, ha elveszti ezt a kis pénzt.

Gazdauram elteszi . . .

Az úr azonban egyszerre csak visszafordul s keresgélni kezd. Majd megakad a szeme a két emberen.

— Maguk találták meg a pénzemet! Ide vele!

Gazd'uram megijed.

— Magánál van! — förmed rá az úr, s ezzel kezdi már kutatni a zsebeit. A gagyista most, a kinél a pénz van, irgalmatlanul szaladni kezd.

— Ej, hát ez a gazember! — kiáltja az úr s neki iramodik ő is a másik után. Szaladnak, szaladnak, végre eltűnnek.

Gazdauram vár egy darabig, aztán visszamegy a kormába. Erre az ijedtségre iszik egyet. Fizetni akar. de mi ez? Eltűnt a tárczája, a pénz.

Az egész komédia volt. Előre így kieszelve, az az úr, mig látszólag megmotosza gazdauramot, kilopta a zsebéből a tárczáját. Aztán elszaladt a czinkostársai után. Bizonyára utól is érte, jót nevettek és megosztották a pénzen.

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerrek, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Arról talán szólni sem kell, hogy a talált bugyelláris újságpapírossal volt így nekiduzzadón kitömve.

Erdősen divik a nagy városokban, különösen Budapesten a zálogjegyekkel üzőt szélhámuskodás. *Fleencze-
reknek* hívják ennek művelőit tolvajneven.

A vidékit egyszerre csak megállítja az utozán egy siránkozó alak.

— Uram, vegye meg ezt a zálogcédulát. Arany óra és lánc van hecsapva rajta. Feleségem haldoklik, orvosra kell a pénz.

Közbe odatolakodik egy hóriborgas görbeorrú alak.

— Ide adja negyven koronáért? — kérdezi a siránkozó alaktól.

— Már mondtam, hogy nem. Zsidónak nem. Nem akarta megadni az ötven koronát, most már azért sem adom. Inkább vegye meg olcsón valami jóra való keresztény ember,

— Hát megadom az ötven koronát.

— Nem, zsidónak nem. Itt van — ezzel a vidékihez fordul — negyven koronáért a zálogcédula. Az óra és lánc nyolczvan koronáért van hecsapva, de megér négyszázat.

A zsidó most szintén oda fordul a vidékihez.

— Vegye meg! Én tüstént átvesszem. A vidéki gondolkozik. Hisz itt pompás üzletet csinálhat. És már is előveszi tárczáját és leszúrja a negyven koronát.

Boldogan siet a zálogházba, hol felvilágosítják, hogy nyolczvan koronánál többet egy krajczárral sem ér az óra meg láncz. A negyven koronát tehát kidobta. Elcsalták tőle.

Természetes, hogy a két alak egymásnak segítő-társa.

Mit szóljunk azután a kártya-, kugli-sipistákról és egyéb züllött existenciáról, kik mind a tapasztalatlan és könnyenbivők seregén élnek?

Hát ezekről csakugyan nagyon jó, ha a csendőrről nemcsak tud, de tapasztalatait ott, a hová a nagyvárosok kohóiban termelt furfangos és romlottságok híre nem igen hat el, úgy néha-néha elmondja.

Oktat, hogy okuljanak azok, kiknek esetleg szükségük lehet rá.

Egy alapos helyszíni szemle eredménye.

Irtta: *Hein György* számvivő tiszthelyettes.

A zord, kemény tél jégrözsékat fagyasztott az n-i csendőrről laktanyájának ablakabláira; künn süvített a szél, jegezekké kristályosodott havat hordva mindenfelé. Meg-megrázta az ablakokat és ajtókat, besüvített a kéményen s koozagva járta tovább örült tánczát, mintha megfagyasztani akarná az egész világot.

A csendőrről az alkonyat félhomályában meleg, kényelmes szobákban pipaszó mellett beszélgettek s jól-ezős érzés fogta el őket, hogy ily zimankós időben nem kénytelenek valahol künn a szabadban a sűrű hófúvás-ban törtetni előre.

Bolép közéjük az „Öreg”, a hogy maguk között a már őszbe csavarodó, atléta természetű járásőrmestert

nevezték s a ki — aglegény lévén — minden szabad idejét jóformán csendőrei között töltötte s minden alkalmat felhasználta arra, hogy alárendeltjeit oktassa és helyes irányban nevelje.

Kemény szavú, szúrós tekintetű, mintegy 50 éves férfi volt, kin daczára deressedő fejének, nem látszottak meg a közel 30 évi csendőrségi szolgálat fáradalmái.

Szokása volt csendőreinek ily hosszú téli estéken elmesélgetni élményeiről s csendőrei oly szívesen, oly áhitattal hallgatták járásőrmesterük ajkairól a szavakat, mint a gyermek az édes anyja álmothozó meseszavát.

Letelepedik az „öreg” az asztalfőre, csendőrei közelebb ülnek hozzá s oly csendben, hogy léleketüket hallani, kezd bele a mai napra szánt történetbe.

— A nyolczvanas évek elején volt — mondja — a mikor én mint fiatal csendőrről az x-i örsre bevonultam. Ezelőtt Erdélyt nem ismertem, mert túl a Dunáról kerültem oda, de mondhatom, fiúk — bár mindig attól féltem, hogy valamely kőoszlop, mely messzire kinyúlt a völgy fölött, egyszer csak reánk szakad — soha életben sebb vidéket nem láttam!

Kopasz kőóriások és fenyőerdő horította hegylánczok váltakozva egymással, érdekes panorámát alkottak, a melynek fenséges egyszerűsége megbűvölte a szemlélőt.

A völgykatlanban fekvő község első pillanatra elárulta lakóinak jó módját. Tiszta, fehérre meszelt földszintes házak, rendesen és tisztán öltözködő férfiak és nők, önértetes és mégis tisztelettudó munkás és szorgalmas nép, a mely kemény munkával biztosítja magának a jó módot.

Csendőrtársaim — mind erdélyi fiúk — szívélyesen fogadtak. Segitettek csekély holmimat elrendezni s én csak azon vettem észre magamat, hogy megérkezésem után pár óra alatt nemcsak, hogy rendben voltam, hanem már annyira megszerettem bajtársaimat, hogy halált adtam a gondviselésnek, a miért ilyen helyre vezérelt.

Már jó ideje teljesítettem szolgálatot a nélkül, hogy valami különösebb eset adta volna elő magát.

Deczember 7-én, — úgy emlékszem reá, mintha csak ma történt volna — szintén szolgálatban állottunk s a mint reggel négy óra tájt X. község felé érünk, a holdvilágnál egy embert látunk alig 50 lépésnyire a falu szélső házától, az utszélen fekvő, szürrel betakarva. Rögtön odasiettünk, hogy a szerencsétlenül — ha még nem késő — segítsünk. Büntetetre — a nép szelid lelkületét ismerve — egyikünk sem gondolt s így minden elővigyázatot mellőzve ugrottunk a férfi mellé s csak, a mikor lerántottuk róla a szürte, láttuk, hogy emberünk vérbefagyva, szétroncsolt koponyával holtan fekszik a havon.

Járőrvezetőm, egy öreg tapasztalt góbé, szintén megbökent a látványra, de már a másik perczen, megismerve a szerencsétlent, egykedvű flegmával mondta:

— Szegény János, te sem leszel többé első legény!

Én izgatottságomban fel akartam rángatni a szerencsétlent — hátha van még benne élet?

Járőrvezetőm azonban megfogva karomat szándékom keresztülvitelében megakadályozott.

— A feje szét van ronosolva, megaludt vérosomók vannak körülötte — mondta gondolatomat kitalálva — nincs ebben már élet.

A mint gondolatainkba mélyedve állunk, csak elkezd egyszerre havazni, sűrű pelyhekben hull a hó s mi gondolatainkba mélyedve látjuk, hogy a hó minden nyomot hetakar s biztos nyom nélkül tehetetlenül fogunk állani egy búneset rejtélyeivel szemben. Reggelre semmi

nyom. semmi jel, a mely kezünkbe adná a nyomozás helyes fonalát.

— Menjünk csak! — mondja a járőrvezetőm a azzal a helyszínetől mintegy 30 lépésre levő szénahoglyához indultunk a ott figyelő állásba helyezkedtünk.

Oda hallatszott az éjjeli őr utolsó kürtölése, mire bajtársam csendesen mormolta:

— Bár ne kürtöltél, hanem vigyáztál volna!

Majd hozzám fordulva kijelentette:

— Itt maradunk, míg kivirrad!

Többet aztán hozzám nem szólt, hanem arcvonásain láttam, hogy nagyon nyugtalanítja az eset és soké t nem adná, ha a büntény kiderítetlenül nem maradna.

Mind erősebben hullott a hó a a szerencsétlen áldozatot már teljesen befedte úgy, hogy csak egy magasabb hőtömeg mutatta helyét. A nagy hideget, a mely átjárt bennünket, nem éreztük, mert izgatott lelkiállapotunk érzéketlenné tette testünket.

Nekem mindenféle rémdolgok jártak fejemben a képtelen voltam következetesen gondolkodni; egy valamire való gondolat nem fogamzott meg agyamban.

A mint így elmerülve bámulok a hőtömegbe, egyszerre csak megérint járőrvezetőm. Kánézek, a mikor is ujjával int, hogy figyeljek.

Én bizony hamarjában nem tudtam mire figyelnék a sőtét néma éjszakában, járőrvezetőm azonban már meghallotta egy ember közeledtét a alig pár pillanat múlva felénk tart egy férfi, meg-meg áll, mintegy keresni látszik valamit, tovább halad..., újból megáll..., végre megfordul a a falu felé elindul.

Ebben a pillanathan már roban a társam a mire én utána futva elérem, az illető már fogva van. Szó nem hagyja el ajkait, leleplezése oly váratlanul és meglepően történt, hogy ellenállásra nem is gondolhatott. „Istenem!” az egész, a mit mond.

Járőrtársam az alkalmas pillanatot megragadva, kérdi az előtte ismerős legényt:

— Kit keresett, Imre?

— Bikfalvi Jánost! — nyögi alig hallhatóan.

Odavezetjük a hórákúshoz a én kezeimmel a havat széthányom annyira, hogy a szőr meglátható.

— Agyonvertétek!

— Istenem!... Istenem!...

Mi volt ez eredményhez képest a leszállás? Fel nem vettük. Gémberedett tagjainkat egyszerre átmelegítette az izgalomtól bajtott vérünk, fáradságot nem éreztünk a csak arra gondoltunk, hogy a véletlen következtében nem sokára kezeink között lesz a rojtély kulcsa.

Epp kapóra jön az éjjeli őr is, kit a hulla őrzésével bízunk meg, szigorúan meghagyva neki, hogy hozzá ne nyuljon.

A figyelmeztetés felesleges volt, mert annyira félt, hogy még feléje nézni is alig mert.

Megindulunk a község felé a járőrvezetőm kérdi az elfogottat:

— Imre, mi történt itt?

— Hagyja el, csendőr úr — válaszol ez — úgy látszik agyonütöttük, pedig Isten látja lelkemet, nem akartunk egyebet, mint csak visszahizetni a kölcseket.

— Jánossal — folytatja kérdezés nélkül — ma az Itzignél szóváltásba keveredtünk, tudja jól, csendőr úr, hogy ő volt a falu legénye, minden lány csak ő utána holondult. Hát az éjjel megint széles jókedve volt a nem hagyott bennünket békében. Még Itzig is — tartva valami verkedéstől — csillapította, de ő csak annál jobban hetvenkedett. Mikor aztán látta, hogy közlünk senki sem áll kötélnök, ott bagyta a kocsmát a elment

a Salamonhoz, hogy Rebekának esapja egy kicsit a szelet. Mi örültünk, hogy megszabadultunk tőle a úgy félkettő óra felé az Ágnesnek, ott a falu végén akartunk még egy pár nótával kedveskedni, éppen azért én, a Sánta Gyuri, a Vörös Laci, meg a Bogár Miska elindultunk a a mikor a ház tájékára érkeztünk, láttuk pár lépésre Jánost a földön fekvő.

Mondja a Vörös Laci:

— Gyerekek, eltángáljuk, úgy is a sárga földig itta magát, legalább nem tudja ki volt.

— Bennünket is tüzelt a bor, no meg a bosszúállás is, neki mentünk a jól helybehagyva, szép lassan odébb állottunk.

— Én nem tudtam nyugodni, mert János az ütlegelés ellen nemcsak hogy nem védekezett volna, hanem meg sem mozdult, vissza kellett jönnöm megnézni, vajjon baza tudott-e menni? Akkor aztán a csendőr úr rajtam rontott. Nem tagadom, megvertük, de agyon ütni nem akartuk.

Közben elértük a bíró házat, ki felszólításunkra dörögve jött elő a csak akkor bült el benne a vér, a mikor a történeteket meghallotta. Nemsokára derengett a lovas küldönczök vitték a jelentéseket.

Még nem volt 10 óra, már megérkezett szakasparancsnokunk, a járásbíró két orvossal és az őrsparancsnok még két csendőrrel, de akkora már mind a négy tettes — heismerve tettüket — őrizet alatt volt.

Az áldozatot beszállították a község pajtájába a alig hogy felbonczolták, az eddig elért eredmény teljesen megsemmisült.

Az orvosi vélemény szerint ugyanis a halált nem a fejsérülések, hanem a szívburoknak megszurása által előidézett szívazólbűdés okozta a a halál éjszél után egy óraker már beállott. A fej hátsó részén nemkülönbben a jobb felkaron és a vállakon talált sérülések már a halál beállta után okoztattak.

Mi perze nem emeltük fel a hullát a így a szurágról fogalmunk sem volt.

Nagy Imre és társai vallomásának valódisága vagyis a bemondott és a kocsmából történt eltávozás időpontja: éjszél utáni 1/2 óra, a kocsmáros és a többi Itzignél volt legény egybehangzó bemondása szerint beigazolást nyert a a már meglevő részletes heismerő vallomások daczára is be kellett látnunk, hogy „vargát” fogtunk a a tetteseket más irányban kell keresnünk.

— Az elfogott legényeket a segítségül küldött járőr őrizetére bízva, az őrsparancsnok vezetése alatt megkezdjük a nyomozást az igazi tettes után.

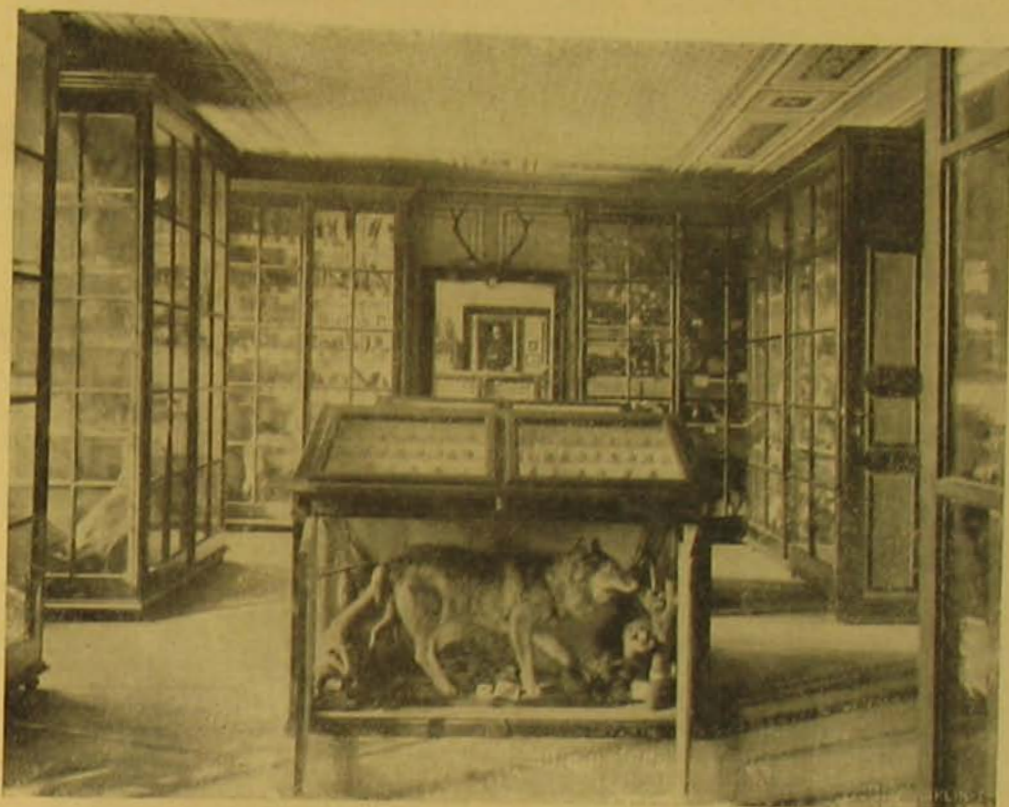
Kétségtelenül meg lett állapítva, hogy Bikfalvi 1/2 10 óraker érkezett meg Salamon kocsmájába, honnan egy félliter pálinka elfogyasztása után — mint Salamon mondta — „teljesen elázott állapotban” 11 óra után eltávozott.

Megmondta még egynehány — az időtájt ott tartózkodott — legény nevét, de a gyilkosságra vonatkozólag fontosabb adatot adni nem tudott. Már indulófelben voltunk, a mikor Rebeka — a kocsmáros leánya — még sugott valamit őrmesterünk fülébe, mire ő meglepődve válaszolt:

— Úgy? köszönöm! Legyen szíves csak még egy szóra a mellékszobába bejönni.

Nem tartózkodtak ott két percig sem, őrmesterünk jött a mi eltávoztunk.

A Salamonnál tartózkodott legények kikérdezését őrmesterünk nagyon rövid idő alatt befejezte a még nekem is feltűnt, hogy a mindig alapos és körültekintő őrsparancsnok figyelme ebben a fontos és bonyolult

Tormószetrajzi yűjtómóny.

Itógi azopesi lém-odónyok, páasztor-eszközök, kóktostó-minták, csipkék.

A felkai Tátra-múzeumból.

ügyben csak lényegtelen dolgokra terjed ki s az illetők alibijének megállapítására alig fordít valami gondot. A kikérdezés során csak az nyert kétségtelen beigazolást, hogy a Salamonnál időzött legények éjféle 12 órakor együttesen távoztak el Sajkos Máté kivételével, a ki rosszulléteről panaszkodva, röviddel Bikfalvi elmenele után hagyta el a korcsmát.

Anélkül, hogy őrmesterünk a szót szaporította volna, odamentünk Sajkos Máté bába felé, kinek hasonnevű fia — mint mondták — az áldozat ellenlábasa volt.

Épp a pitvarajtóban találtuk a fiut, a kit megjelenésünk látbatólag megdöbentett. A legott foganatosított kikérdezés alkalmával úgy atyja, mint anyja és ő maga is. bazaarkezelésének idejére nézve ellentmondásokba keveredtek, a mi őrmesterünket rögtön cselekvésre ösztönözte.

Tudva azt, hogy itt minden percz drága és épp azért — a bíróság részéről a szabad intézkedés biztosítva lévén — rögtön házkutatáshoz fogott, a mi meglepő eredményteljén járt.

A kamarából előkerült egy vércseppekkel tarkított mellény, a fogason lógott szűrőn is felette gyanus foltokat találtunk, a mik a fia állítása szerint mind a két nappal előbb végbement disznóöléstől származtak. Hosszu kutatás után azonban az istálló padlózata alól előkerült egy zsebkés is, a melynek nyelén szintén vérfoltok látszóttak.

Daczára a felette gyanus tárgyaknak, Sajkos Máté a gyilkosságról semmit sem akart tudni s előbbi állításainál konokul megmaradt.

— No, öcsém — mondja őrmesterünk — hát majd segíték egy kicsit.

— Maga a korcsmából nem jött egyenesen baza, mert hisz onnan kevéssel 11 óra után távozott s a mint anyja is mondja, az óra éppen tizenkettőt ütött, a mikor baza érkezett. Már pedig a maguk órája — a mint láthatja az enyémről, a melyet röviddel ez előtt pontosan Salamonnéhoz igazítottam — még öt perczet késik is. Már pedig azt a kis utat a korcsmától a maguk házáig 2—3 percz alatt nagyon kényelmesen meg lehet tenni. Hát nem mondaná meg, hogy háromnegyed órát hol töltött.

— Fájt a fejem nagyon, aztán a kapuajtóban álltam sokat.

— Nem lehet az, öcsém, mert az éjjeli őr 11 óra után erre járt, sőt be is nézett akkor a Salamon korcsmájába, de magát a kapuban nem látta.

— Pedig, hát úgy van, a hogy mondom — válaszolt egykedvűen a legény.

— No, no! Nem egészen, mert maga nem jött egyenesen baza, hanem a falu felső vége felé vette az utját, még pedig ugyancsak szedegette a lábait. Mit keresett ott?

Elsápadva, alig hallhatóan szuszogta:

— Hagyjon engem, őrmester ur, nem jártam arra.

— Dehogy nem, öcsém! Hát akkor ez hogyan került oda? — s ezzel kihuzott egy különféle színű pamuttal kivarrott, sallangokkal felcífrázott dohányzacskót járortáskájából, a melynek láttára emberünk megtántorodva, hang nélkül leroskadt a lóczára.

Megtört és beismerte tettét.

Utána ment, mondja Bikfalvinak, hogy elveri, mert az neki már nagyon gyakran borsot tört az orra alá s most is bolt részegen Ágnesék felé vette utját. A község végén utólrta s a botjával végig vágott rajta, mire megkezdődött köztük a dulakodás. Közben kirántotta a zsebkését és mellen szurta Bikfalvit, mire az pár pillanat

alatt összeesett, ő pedig a kertek alján bazaszaladt, a kést az istálló padozata alá rejtette s csak azután ment be a házba.

Tettét a helyszínére érkezett járásbíró előtt is töre delmesen beismerve, az összes bünjelekkel együtt az ügyészségnek átadatott.

Haza érkezve, őrmesterünk alaposan megmosta fejünket.

— Fiaim! Hányszor mondjam még, hogy a csendőr első kötelessége az alspos helyszíni szemle. Megtalálták a hullát, sem jobbra, sem balra nem néztek — mert akkor meg kellett volna találni a dohányzacskót — hanem a szerencsés véletlen következtében elfogva egy embert, megelegedtek annak és társainak beismerő vallomásával, a mely őket — ha az orvos nem oly lelkiismeretes — könnyen bajba hozta volna, míg az igazi tettes szabadlábban, büntetlenül maradt volna.

— Még el sem mentek Salamonhoz, pedig kétségtelen volt, hogy a büntény szálai onnan indulnak ki.

— Nekem kellett utólag a havat szétgereblyéztetnem s hogy nem hiába, mutatja az eredmény.

— Aztán egy cseppet sem árthat az sem, ha a csendőr a korcsmárosokkal és azok családtagaival gyakrabban érintkezik, őket céljainak megnyerni igyekezik, mert annak nagyon gyakran hasznát veheti.

— Higgadtan, nyugodtan dolgozzanak mindaddig, a míg a tények teljesen megvilágítva nem állanak előttük.

*

Aligbanem Rebeka adta kezébe őrmesterünknek a nyomozás helyes fonalát, a mit ő aztán gyorsan és ügyesen lebonyolított.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Több rejtélyes tüzeset kiderítése.

Közlő: *Bikit János* örsvezető.

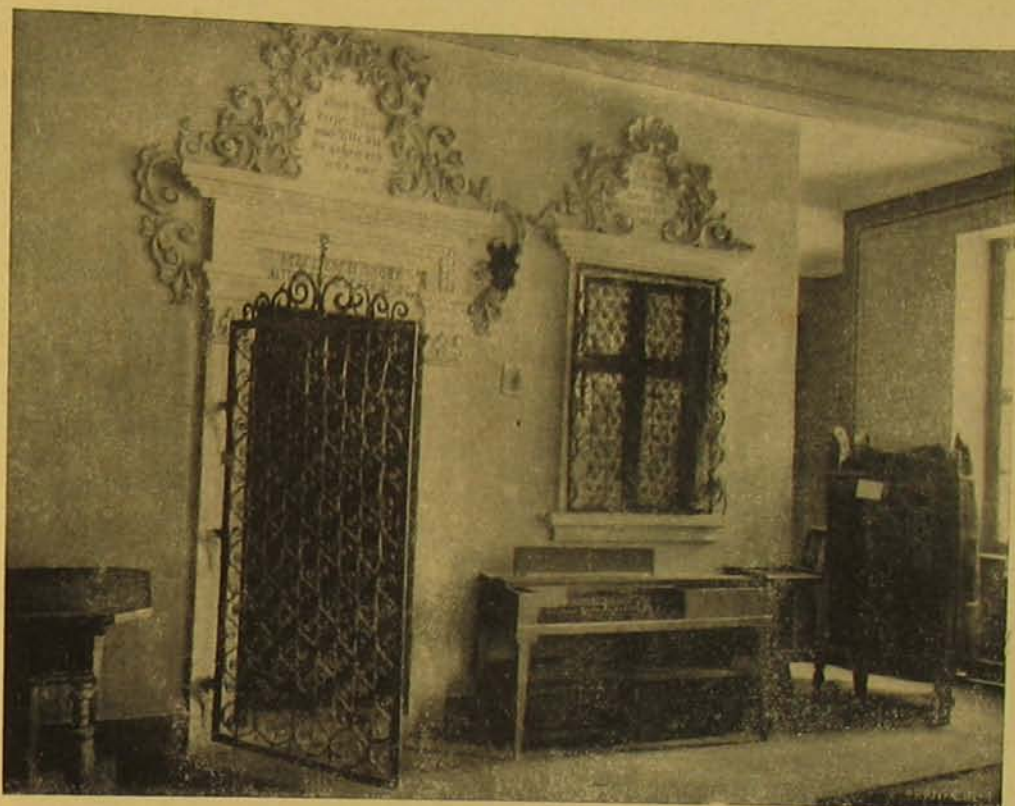
1906. évi november hó 12-én vettem át az r—i örsparancsnokság ideiglenes vezetését s alig hogy bucsút vett tőlem a fürdőbe induló Cs. őrmester, örsparancsnok, lélekszakadva ront az örsre egy községi szolga és az izgalomtól remegő hangon adja elő, hogy a szomszédos V. község lángokban áll! Az örs összes legényiségével nyomban az égő községbe siettem, hol a már akkorra oda érkezett S. járásőrmester parancsnokolása alatt a mentési munkálatokhoz láttunk.

Három napi szorgos és fáradtságot nem ismerő munka után a tűz továbbterjedését — 15 lakóház és melléképület égett le — sikerült megakadályozni és a tulajdonképpen nyomozást bevezetni.

A negyedik napon S. járásőrmestertől azt a parancsot kaptam, hogy az örsömböz tartozó egy csendőrt magam mellé véve, menjek M. községbe és ott a B. sérelmére elkövetett életveszélyes testisértési ügyben a nyomozást ejtsem meg.

K. csendőrt magam mellé véve M. községbe mentem s a kérdéses testisértési ügyet kiderítve, az utcán találkoztam G. odavaló községi bíróval a ki, miután beszédbe ereszkedtem vele a többek között és nagy megütközésemre a következőket mondotta:

— Uram! nálunk a nyár folyamán több mint tiz tüzeset fordult elő s a csendőrség alig derített ki kettőt s abban is a gyanúsítottat elegendő bizonyíték hiányá-

Régi szepesi ajtó és ablak, XVIII. századi spinét.

Régi szepesi szoba belseje.

A felkai Tatra-muzeumból.

ban a bíróság felmentette. No ha ez az állapot nem javul, kénytelen leszek szülőfalumat itthagyni és oly községben telepedni le, hol nem kell rettegnem attól, hogy a gazemberek porrá égetik vagyonomat.

A felhevült községi bírót megnyugtattva biztattam, hogy mindent el fogok követni a rejtélyes gyújtogató kiderítésére.

Csendörömhöz fordulva kértem tőle, hogy van-e tudomása az említett tüzesetekről? Az őr nyomozott-e azokban és ha igen, mily eredményt ért el?

Csendöröm válasza igen rövid, de annál rejtélyesebb volt.

Előadta ugyanis, hogy a tüzesetekben nyomoztak, de teljesen kideríteni egyet sem tudott az őr, azért, mert azok oly megfoghatatlan módon lettek elkövetve, hogy azok kiderítése ugyszólván lehetetlen.

— Emlékszem — mondta a csendöröm — hogy az egyik szalmakazal szemem láttára gyuladt ki, pedig annak közelében sem akkor, sem az előző napon senki sem járt, mivel folytonosan figyelték a mezőőrök, már pedig ezek fel nem gyújtották, mivel felelősek voltak érte, s így a kárt nekik kellett megfizetni.

Miután csendöröm kielégítően megmagyarázta, hogy a szalmakazal kigyulása sem öngyulás, sem elemi csapás, sem pedig szándékosnak látszó gynyjtogatásból nem származott, több kérdést hozzá nem is intéztem, — hanem a rejtély felett gondolatokba merülve a község-báza ablakán bámultam ki a néptelen utczába, mintha ott véltem volna megtalálni a rejtély kulcsát. Bár agyamban, ezerféle terv forgott, mégsem tudtam magamnak közülok egyet sem találni, melylyel czélt érhetnék.

A községi bíró felháborodása oly érzékenyen hatott reám, mintba csak a legföltettebb kincset, a csendőrség jó hírnevét és az ehhez fűzött bizalmat láttam volna elveszni.

Merengéseimből egy az utcán elbaladó 30—35 év körüli rongyos külsejű borotvátlan arczn férfi megpillantása ragadott ki. A lerongyolódott alak láttára, mintegy önkéntelenül is arra gondoltam, hogy vele próbálok szerencsét, hátha tud valamit.

Az utcára futottam és a községbázához bebíva, kezdtém tőle kérdezősködni.

Ámde úgy látszott nem jó helyt kopogtam, mert e vad kinézésű alakban egy szerencsétlen hülyét fedeztem fel, kinek a válasza, bár számos kérdéssel ostromoltam, nagyon zavaros és a fele annak is vad kacaj volt.

Miután láttam, hogy e szerencsétlen teremtéssel vajmi kevésre jutok, szabadon eresztettem, s az egyik községi szolgától kérdezősködtem kiléte felől. Ez elmesélte, hogy e nyomorult egyén a község lakosságának könyöradományából él, de legtöbbször J. S. szokásos büntetésénél szokott tartózkodni.

Mivel azt is megtudtam, hogy ez a szokásos büntetés sok apró gyermekkel megáldott és földhöz ragadt szegény ember, így nem bírtam azon látszatnak, hogy ő a hülyét, a ki nem is rokona, minden érdek nélkül csak felebaráti szeretetből karolja fel.

Gyanum tábát ellene irányult, annál is inkább, mivel veszedelmes gyújtogató hírében állt a környéken.

Elhatároztam, hogy a községből a délutáni órákban feltűnő módon fogok távozni és az éj leple alatt visszajöve J. S.-t amennyire lebeteséges közélről fogom megfigyelni.

Hat órai menet után — egy ellenkező irányból jövet — sikerült észrevétlenül a közártalmu kertjébe jutnom. Nehogy valami zörej által magunkat eláruljuk,

csizmaikat levetve s az udvar léczkerítésén átmászva hason kusztunk egész a lakással szemben álló félszerig. Itt fegyveremet járőrtársamnak átadtam, magam pedig a lakás ablakáig lopódtam, hol az erősen elfüggönyözött ablakon keresztül jól hallottam a mint a férj azt mondta nejenek, hogy a csendörök ma itt jártak és a bolondot (a hülyét értette) az egyik csendör — a kit eddig még nem látott, — a községházához hívta és sokáig beszélgetett vele. Az asszony erre megjegyezte, hogy jó volna azt a bolondot előkeríteni és pár napig elrejtteni, mert ha a csendörök szigoruan fogják meg, mindent ki talál vallani.

Erre a férj azzal a kijelentéssel, hogy megy és megnézi nem-e járkál valahol a bolond az utcán, kifelé indult a szobából, én pedig járőrtársamhoz siettem és a félszerben feltámasztott borona mögé bujtunk.

Alig egy félórai várakozás után a közártalmu visszatért a hülyével, az udvaron kissé figyelt, majd halk hangon a következőket mondta a hülyének:

— Te most a padláson fogsz lakni mindaddig, míg részedre egy jobb helyet nem találok. Széna van a padláson bőven így ott kényelmesen aludhatasz!

Ezután a szerencsétlent a ház végén lévő létrán a padlásra tuszkolta s az ajtót rázárta.

Mivel a közártalmu szobájában pár jelentéktelen szóváltás után csend lett, úgy a mint jöttünk eltávoztunk, hogy virradatkor új erővel a nyomozáshoz fogjunk.

Másnap korán reggel a járőrtársammal két községi közeg kíséretében a közártalmu lakására mentem s felszólítottam, hogy ha a hülye nála van, adná őt elő. A közártalmu úgy látszik élt a gyanuperrel, mert a hülyét még csak ismerni sem akarta.

Miután figyelmeztettem, hogy az igazat mondaná meg, mivel ha bazudik, kufatást fogok bázában tartani és bebizonyítom azt, hogy a hülye az épületben van elrejtve, beismerte, hogy az a szénáspadláson van s onnan nyomban le is hívta.

A hülye lejöve a padlásról, minden hozzáintézett kérdés nélkül kijelentette, hogy megmond mindent, ha biztosítjuk arról, hogy nem lesz bántódása, mert J. S. azt mondta, hogy ha valakinek megmondja, hogy ő adta a gyutacsokat, a melyekkel tüzet csinált, hát lelövi.

E vallomás alapján mindkettőjüket előzetes őrizet alá véve a községbázához kísérttem. Itt a hülye, miután biztattam, hogy J. S.-től ne féljen, mert az nem fogja bántani, mivel be lesz zárva, a következő vallomást tette:

— J., mivel én a házánál mindennapos voltam, egy napon magához szólított és több kis gyapotlabdát adott a kezembe, azt mondva, hogy azokat vigyem a község szélén levő szériuskertbe és ha a csösz szalma-eltávozik egy-egy labdát dugjak minden szalma- és szénakazalba. Én a parancshoz híven a szériuskertbe mentem s miután a csösz az egyik kazal tövében aludt, a labdákat a kazlakba eldugtam. Éjjel a szériuskert meggyuladt és vagy tíz kazal takarmány elégett.

Más alkalommal — folytatta — kénes gyufaszalakat csavart be olajozott pamuttal s azt kis kődarabkára erősitette és több ily gyutacsot adott azzal, hogy egyeseknek a kertjébe menve, dugjam a takarmánykazalba. Ha pedig nem jutbatnék oly közöl a kazalhoz, akkor, miután a gyufát meggyújtom, dobjam a kazalra. Így bárom gyutacsot dugtam be a kazlakba és bárom gazdának az összes takarmánya elégett s a házakat is csak nagy erőfeszítéssel mentették meg a leégéstől. Azok a gyutacsok, a melyeket csak úgy dobtam a kazlakra, elaludtak és kárt nem okoztak.

revette volna, zsebregyűrte a bankjegyeket és néhány részvényt. Sőt szivarokat is vett magához. Ekkor eszébe jutott, hogy a mikor idejött, a nadrágja a kerítésen át való ugrás közben besározódott. Tudta, hogy a folyosó egyik fülkéjében tartja a komornyik a ruhatisztító keféket és egész bátran nyitotta ki a fülke ajtaját. Tapogatódzott. Több keféket megtapogatott, de egy sem volt neki elég jó. Egyszer csak elbűlt a vére ijedtében. Egy egészen különös fajtájú kefére bukkan a sötétben, mely a keze simítása alatt szikrákat szórt és morgott, — majd a kezefejét megszebezte. A tolvaj rémületében elordította magát és így pár pillanat alatt fülöncsipték, még mielőtt dús szakmányával odébb állhatott volna. Kiderült, hogy a tolvaj a milliomosnak elbocsátott inasa volt, a ki ugyancsak ismerte a ház körüli dolgokat, csupán azt felejtette el, hogy a milliomos kedvencz kandúrja a kefék mellett alszik abban a folyosói fülkében.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

K. V. A táborsernagy és lovassági tábornok szolgálati öltözete között nincs különbség. A dísz és teljes dísz öltözete a táborsernagynak német, a lovassági tábornoké pedig magyar gála.

Érdeklődő. A most készülő rangsorba fel fognak vétetni.

Remény. 1. Nincs kizárva, de nem bizonyos, hogy eredményre vezet. 2. Nem okvetlen szükséges, mert a mint azt a lapunk mai számában olvashatja, képesítő vizsgát is tehet, ha nincs meg a kívánt előképzettsége. A képesítő vizsga tárgyai a négy középosztályu tananyagban felölelt általános ismeretek és műveltség anyaga. 3. Igen, de csak akkor, ha a csendőrségnél eltöltött szolgálati ideje után megállapítandó nyugdíjhányadot, a mint azt a fennebb jelzett helyen szintén olvashatja, a sejtájából utólag megvizeti.

F. M. csendőr. Az illetőnek visszavétele, bajának természeténél fogva, miután annak gyógyulása csak látszólagos szokott lenni, teljesen ki van zárva.

K. J. A szóban forgó adót, ha van cselédje az után vetették önmagára ki; ha cselédje nincs, az adókiadás jogtalan volt és annak törlését, valamint a már befizetett adó visszatérítését, bélyegtelen folyamodványban az adófelügyelőségtől kell kérnie.

V. R. pr. cs. cz. őrsvezető. Véglegisítése után kérje kihallgatáson a koronaőrséghez leendő felvétellel való előjegyztetését, s — ha a kívánt feltételeknek egyébként is megfelel — beálló üresedés esetén, a jelentkezés, illetve az előjegyzés sorrendjében, a koronaőrséghez átvesszik, de miután ott mindig több a jelentkező, mint a fogyatéék, behívására hosszú ideig kell várakoznia.

M. Gy. őrsv. 37-ik.

H. I. őrsv. 58-ik.

B. B. és **Sz. G.** csendőrök. A kérdezett esetben a legegyszerűbb számításai mód az, ha az évet 360, a hónapokat pedig 30 nappal véve, az egész időt napokra váltóztatjuk át és megszorozzuk a tőke és perczent szorzatával, az eredményt pedig 36 ezerrel elosztjuk. Pl.

$$\frac{\text{Tőke} \times \text{idő} \times \text{perczent.}}{36000}$$

Az évekké és hónapokkal következtetés útján való számítás bonyodalmasabb, hosszadalmasabb, de nem jobb.

Sz. J. csendőr. 1. Az általános szolgálati határozványok XVI. fejezetének 13. pontja értelmében 12 koronát tartozik fizetni. 2. Mind a kettő járőrvezető. 3. Szolgálatot érintő kérdésekre nincs feleletünk.

H. I. 1. Mindennemű kérések, azok kivételével, melyek a II.

szolgálati utasítás kiegészített 5. és 37-ik §-ában megjelölve nincsenek, foltüzött szuronnyal teljesítendőek. 2. Nem létezik. A négy elemi osztály elvégzése után a katonai alreáliskolába, négy középiiskolai osztály elvégzése után a katonai reál- vagy hadapródiskolákba, a középiiskolák nyolcz osztályának elvégzése után pedig a honvédségi Ludovika Akadémiába vagy a bécs-ujhelyi vagy a mödlingi katonai akadémiába adhatja gyermekét katonai pályára.

D. M. A kérdéses rendeletnek rövid kivonatát a törvényes rendelkezések *kivonatos* gyűjteményének 127. lapoldalán a láb-jegyzet 4. pontjában feltalálhatja.

G. J. 1. Az 1908. évi rangsorozati lajstromban 163. rangszámmal van felvéve. 2. A rangsorozati lajstromot nem lehet beszerezni.

L. K. és **G.** őrmesterek. Álnév alatt hozzánk intézett fejtegetések tárgyalásába nem bocsátkozunk.

Czimer. Mi olyan forrást, a hol az összegyűjtött kalapczimeireit értékesíteni lehet, nem ismerünk. Különbben is nagyon is csekély értékről lehet szó.

N. Gy. Bármely csendőrségi nyomtatványzállítónál megkaphatja.

Cs. J. őrsvezető. 1. Ismétlően utalunk a szolgálati szabályzat I. rész 353. pontjára, a melynek 3-ik bekezdéséből egyszeri gondos átolvasás után — vita nélkül is — megállapíthatja azt, hogy az altisztet a csapatok részéről nem, hanem csakis a csapat parancsnoka részéről illeti meg a tiszteletadás. Ezzel különben minden csapatbeli őrsvezetőnek is tisztában kell lennie. 2. Nem szorul háttérbe, mert az előléptetést illetőleg érvényben marad a vizagánál nyert rangszám. 3. 25 cm. hosszúságban egyszer fordulnak meg.

Felvidéki őrsvezető. Olvassa el a Cs. J. őrsvezetőnek küldött fennebbi üzenetünk 2. pontját.

F. őrsvezető. B. K. ny. ezredes tudunkkal Rákosszentmihályon lakik. Czime méltóságos.

B. zsoldár. Önt a becalési jegyzőkönyvben feltüntetett összeg illeti meg.

Tudakozó. A kiborotvált- vagy a körszakál viselése az öltözeti és felszerelési szabályzat «Általános határozványok» 1. pontja szerint megvan engedve, de a szakálnak olyannak kell lennie, hogy a rendfokozati jelek a galléron mindig láthatók legyenek.

Zalavári csendőr. Budapesten a Mosonyi-utczában levő rendőr-laktanyában minden hó 12., 13., 14., 26., 27. és 28. napján.

Érdeklődő. Kérje a kerületi parancsnokságtól.

Gy. J. Kérdésére őrsparancsnokától is megkapja a kívánt választ.

Z. P. őrmester. Igényről szó nem lehet, de annak idején kegyelemből való beszámíthatását kérheti Felsőgfolyamodványban.

Geszt. Kérdését döntés végett az őrs útján terjeszse a szárnyparancsnoksága elé.

Remény. Mindaddig a mig le nem szerelt, nem.

NYILTTÉR.*

Kwizda-féle szabadalmazott kautsuk-horsszalagok lovak részére. Ezen horsszalagok kiválóságának bizonyítékul szolgáljon az a körülmény, hogy ezek kiváló szaktekintélyek tudományos műveiben a legmelegebben ajánljatnak. Dr. Zürn F. A. udvari tanácsos, tanár, Leipzigben kiadott «Lófelszerelés» című művében bővebben szól a Kwizda-féle szabadalmazott horsszalagról és óvókészülékek lólabák részére és azokat teljes elismerésében részesíti. Benedikt Neidhard cs. és kir. főállatorvos által kiadott «Oktatás a lóismérről» című művében, valamint Koch A. cs. kir. kor. állatorvos «Állatgyógyászati Encyklopádia»-ban a Kwizda-féle szab. gummihorsszalagok mint kiválóan alkalmasak lesznek felemlítve. A Kwizda Ferencz János ezég Kornenburgban, Bécs mellett, kívánatra ingyen küldi meg szép képes árjegyzékét.

*E rovatban közlöttékért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Bariss Árpád és

polyáni *Boldizsár* András IV. számú csendőrkerületbeli I. osztályú századosok, különböző alkalmazásban kifejtett kiváló és eredményes tevékenységükért.

Lázár Jenő, ugyanazon csendőrkerület állományába tartozó és a honvédelmi ministerium 16. osztályába tartósan vezényelt II. osztályú százados és

Rozsnyai Béla, ugyanazon csendőrkerület állományába tartozó II. osztályú százados sátoraljaújbeli szárnyparancsnok, úgy szárny-, mint szakaszparancsnoki minőségben kifejtett eredményes tevékenységükért.

kricsfalusi *Kricsfalussy* Jenő, ugyanazon csendőrkerületbeli főhadnagy, máramaroszigeti szakaszparancsnok ezen minőségben kifejtett eredményes tevékenységéért.

Ambrozny Gyula, ugyanazon csendőrkerületbeli főhadnagy segédtiszt, úgy ezen, mint oktatótisztii alkalmaztatásában több mint 9 éven át ernyedetlen szorgalommal és igen szép eredménnyel teljesített kiváló működéseért.

Nádpataky Ágoston, ugyanazon csendőrkerületbeli hadnagy, rimaszombati szakaszparancsnok, ezen minőségben kifejtett eredményes tevékenységéért.

Kiss József II., őrmester, a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában a közbiztonsági szolgálat terén hosszú időn át kifejtett buzgó tevékenységéért.

Katona László, őrmester, a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában, egy tolvajszövetkezet kiderítése körül kifejtett buzgó és igen eredményes tevékenységéért.

Pollák Benedek, cz. őrmester, az V. számú csendőrkerület állományában, egy ember életének a vízbeesés veszélyétől, saját életének kockázatásával eszközölt megmentéseért.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr rendeletére, a m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Varga István I. járásőrmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működéseért.

Előléptettek:

1908. évi márczius hó 31-én 1908. évi május 15-étől számítandó ranggal:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában a letett altiszti vizaga után a következő csendőr címzetes őrsvezetők, illetve csendőrök:

Mészáros István, *Bándi* Dénes, *Simon* János, *Korován* János, *Csibipál* Ferencz, *Nagy* S. László, *Birtalan* István, *Biró* Benjamin, *Schön* József, *Ilyés* Sándor, *Bielz* János, *Szép* János, *Szakács* Lajos, *Genosi* József, *Erdélyi* István, *Szabó* Bódog, *Both* Márton, *Tutár* Gerőly, *Szilveszter* József, *Szekeres* Imre, *Kovács* János, *Péterfi* Mihály, *Bartha* András, *Kész* József, *Kató* B. Pál, *Iszrate* Demeter, *Ponypácz* Áron, *Bojádi* Péter, *Tamás* Ignác címzetes őrsvezetőkké.

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után: a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában: *Baráth* Lajos, *Kissvári* János és *Torma* Vilmos;

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Csik János I. és *Barizs* Lajos;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Roszkopf Ferencz és *Bihari* János; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Mátyás Mihály, *Hegedűs* Dávid, *Körbuzs* Gábor és *Csicsmann* Károly csendőrök, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Tanai* Imre cz. őrmester a közbiztonsági szolgálat terén közel 10 éven át tanusított szorgalmas tevékenysége, valamint használhatósága és jó magaviseletéért.

Viberál Pál cz. őrsvezető II.-od altiszt, 8 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmas tevékenységéért, valamint alárendeltjeinek helyes befolyásolása és jó magaviseletéért.

Áthelyeztetek:

1908. évi április hó 16-ával:

Fröhle Gusztáv, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, a soproni 18. honvédgyalozezred tartalékába.

1908. évi április 15-ével:

Vankó Lajos járásőrmester, az V. számú csendőrkerulettől, a III. számú csendőrkerülethez.

Maázi István járásőrmester, az V. számú csendőrkerulettől, a IV. számú csendőrkerülethez.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Domokos Antal, *Nievald* Viktor, *Buzogány* Péter, *Szilveszter* József, *Fülöp* Imre, *Balázska* Mihály, *Gránis* Miklós, *Szinte* Ferencz, *Rusz* Vazul, *Lolics* Tivadár, *Didek* László, *Zakariás* János, *Fábián* Károly, *Nagy* Zsigmond, *Fodor* János, *Márk* János és *Balácsi* Sándor csendőrök.

Törzsőrmesteri vizgát tettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

<i>Vincz</i> Imre őrsvezető	„jeles” (1. rangoz.)
<i>Kossa</i> Géza csend. cz. őrmester	„ (2. „)
<i>Pilván</i> Imre őrsvezető	„ (3. „)
<i>Tamasz</i> Imre cz. „	„jó” (4. „)
<i>Kovács</i> József „	„ (5. „)
<i>Vértési</i> István cz. „	„ (6. „)
<i>Lovasi</i> Antal „	„ (7. „)

eredményen.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működésükért a III. számú csendőrkerület állományába tartozó *Kovács* János II. csendőrnek 100, *Koós* János csendőrnek pedig 50 K pénzjutalmat adományozott.

Üstelti elveink a legszolidabbak.

Vadászgyepek

erős, golyós lövegerek, revolverek, mál, láncos, weppertí hirtavas gyerekek.

Elek és Társa

Benepest, Károly-kör út 10.

Ingen képes árjegyzék.

Hegedűk, forgatható és önműködő hangszerek.

Valodi francia szimfoniai látozások.

Görz főle trieder B i n o k l i k.

Kényelmes

havi részletfizetésre.

Grammofonok, fuvolák, czimbalmok, cziterák,

Kényelmes

havi részletfizetésre.

PÁLYÁZATOK.

A m. kir. államvasutak Budapesti jobbpárti üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150—300 kor. lakpénzzel javadalmazott

I. szolgai állások és pedig:

1. Egy hivatalozolgai,
2. Hat állomás-málbázói,
3. Hatvannégy vonatfékezői,
4. Tizenöt váltó-kezelői,
5. Négy lámpatisztítói és 600 korona fizetéssel és 150—300 korona lakpénzzel javadalmazott
6. Tizenegy pályáeri állás.

Valamennyi állással természetbeni egyenruházat. Az állomás-málbázói és váltókezelői állással éjjeli díjazás. A vonatfékezői állással pedig kilométerpénz és utazási órapénz jár.

Mіндеzen állások a végleges kinevezés elnyeréséig 2 korona napibérrrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Ezenkívül:

- ad 2. a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat ismerete,
- ad 3. a forgalmi utasítás vonatkezeléséről szóló határozványainak és a jelzési és vonatvezetői utasítás ismerete,
- ad 4. a váltóúri szolgálatra vonatkozó utasítások ismerete,
- ad 5. a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat a lámpa-kezelés ismerete,
- ad 6. a pálya jókarban tartásának s a pályáeri utasítások ismerete.

II. altiszti állások és pedig:

1. Két pályafelügyelői,
 2. Három szertárnoki,
 3. Huszonöt állomásfelügyelői,
 4. Tizennégy raktárnoki,
 5. Huszonöt kalauzi (előbb vonatfékezői).
- Fizetés 1200 korona. Lakpénz 250—500 korona. Természetbeni egyenruházat. A kalauzi állással ezenkívül kilométerpénz és utazási órapénz, az állomásfelügyelői állással éjjeli díjazás jár. A végleges kinevezés elnyeréséig a kalauzi állás 2 korona, a többi állás pedig 2 korona 50 fillér napibérrrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség. Ily végzettség hiányában esutai altiszti képesítő vizsga. Hat havi — az állomásfelügyelői álláshoz pedig tíz havi — próbaszolgálat. Ezekon kívül:

- ad 1. megfelelő ipari képzettség (kőműves, asztalos, stb.) és pályafelügyelői vizsga,
- ad 2. anyagszerkezési vizsga,
- ad 3. távirtdai, forgalmi és kereskedelmi vizsga s felhatalmazás az önálló forgalmi szolgálatra,
- ad 4. kereskedelmi vizsga,
- ad 5. vonatvezetői és kezelői vizsga.

A katonaságtól közvetlenül, a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül a vasuti szolgálatba átlépő katonai altiszteknél véglegesítésük alkalmával, a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetés havi részletekben leendő befizetés mellett, nyugdíjigazósító idejükbe beszámíttatik. Kérvények a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetőségéhez 1908. évi május hó 5-ig.

Egy gépész-lakatos-börtönőrmesteri állás szegedi kir. a kerületi börtönnél. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 200 korona. Természetbeni ruházat. Naponkint 84 dkgr. kenyér. Magyar nyelv szóban és írásban, 4 elemi osztály, gépészi oklevél, lakatos mesterség, sikeres börtönügyi szolgálat. Kérvények a szegedi kir. kerületi börtönigazgatósághoz 1908. évi április hó 28-ig.

Egy hivatalozolgai állás a gödöllői kir. járásbíróaságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Szabályszerű lakpénz 60 korona pótlékkal, vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pestvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi május hó 2-ig.

Egy irnoki állás a kecskeméti kir. járásbíróaságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a kecskeméti kir. törvényszék elnökéhez 1908. május 7-ig.

Egy hivatalozolgai állás a salgótarjáni kir. járásbíróaságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1908. május 17-ig.

BUDAPES I KÖZU I VASPÁLYA-TÁRSASÁG.

HIRDETMEYNY.

A Budapesti közuti vaspálya-társaság.

XLIII-ik rendes közgyűlése

toljó évi április hó 29-én délután 3 és 1/2 órakor a társaság igazgatósági épületében Budapesten, V., Lipót-körnt 22. alatt fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentésének előterjesztése és erre vonatkozó határozat; előterjesztése az 1907. évi zárszámadásnak és mérlegnek és a felügyelő-bizottság jelentésének s ezekre vonatkozó határozat; az osztalék megállapítása, határozat a felmentvény megadás tárgyában.

2. Előterjesztés és határozathozatal a X. és XI. engedélyokirati függelékben engedélyezett építési és üzletberendezési költségeknek kötvények által való fedezése tárgyában.

3. Részvényesek által beadott következő indítványok: a) az alapszabályok 29., (28.) 57. és 58. §-ának módosítása tárgyában, b) az alapszabályok 13., 15., 20., 24., 27. és 40. §-ának módosítása, valamint a munkák és anyagok mikénti beszerzése tárgyában, c) a budapesti helyiárdeklő vasutak részvénytársaság, a Budapest-vidéki vasut részvénytársaság és a Budapest-Ujpest-Rákospalotai vasut részvénytársaság zárszámadásának egy rendkívüli közgyűlés elé való terjesztése tárgyában.

4. A választmány megválasztása.

5. Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésén (alapszabályok 15. és 20. §.) egyaránt a társaság részvényei, s illetőleg évezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letétmentészetnek; 20 darab részvény vagy évezeti jegy után egy szavazat gyakorolható, oly megszorítással azonban, hogy 50 szavazatnál többet egy részvényes sem gyakorolhat, sem saját nevében, sem pedig meghízáshól.

Felhívotnak tehát a t. ex. részvényes urak, kik a jelen közgyűlésen résztvenni óhajtának, miszerint emlékeztet, a részvényekkel együtt, beleértve a folyó évi május 1-én lejárt és szám- és névjegyzék kiadásában, bezárólag folyó évi április 25-ig, az igazgatóságnál (Budapest, V., Lipót-körnt 22. szám) délelőt 9—12 óra között, hétköznapon, vasár- és ünnepnapon egyaránt birtvány mellé letenni méltóztatassanak, hol a szavazati igazolvánnyal egyidejűleg az előterjesztendő zárszámadás és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is átvehető lesz. A letéthez szükséges nyomtatványok a társaság pénzügyi szakosztályában díjmentesen kaphatók.

Budapest, 1908. április hó 7-én.

Az igazgatóság.

(Utátonomás nem díjaztatik.)

M. kir. honvédelmi ministerium.

24,846. szám. 9. — 1908.

Hirdetmény.

A pápai honvéd huszár laktanya telepén létesítendő 2 egyszobos legényeségi épület, 5 istálló, 2 melléképület, hágya- és személtartó, valamint a telekrendezés körül teljesítendő munkálata nyilvános versenykiírás útján pályázat hirdettetik.

Egyes munkanemekre külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

Az ajánlatok szabályszerűen kiállítva és pecsétol lezárt borítékban közvetlenül, vagy posta útján legkésőbbben 1908. évi május hó 11-én d. e. 9 óráig a 7. honvéd huszár ezred parancsnoksághoz «Pápa»-ra czimezve nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 250,000 korona érték után 5%, az ezen felüli rész után 2% teendő le.

Bővebb felvilágosítás: Pápán a 7. honvéd huszár ezred kezelőtiszt irodájában, Szekesfehérváron a honvéd kerületi hadbizottságnál és Budapesten a honvédelmi ministerium 9. osztályában adatik. Budapest, 1908. évi április hó 6-án.

Ékszerek, Órák, Ezüstnemeük

gyári áron egyházi szerek, angol, francia és china-ezüst dísz tárgyak a legújabb angol rendszer szerint

szakszertűzők részletfizetésre

Sárga János ékszergyártó Kolosvárt.

Köpen nagy árértékűk ingten.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Felévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Bizalmi egyének.

Irta: *Edvi Illés Béla* m. kir. csendőrszázados.

Nagy városokban, a hol az emberek százazrei laknak egymás mellett, a különféle foglalkozással bíró egyének egymást nem ismerik, hacsak a foglalkozásuk, állásuk vagy közszereplésük ismertté nem teszi őket.

E városokban a legtöbbszörre nagy bázakban lakó emberek az egy házban, sőt a velük szomszédos lakásban lakó családot is alig ismerik, hacsak velük valami uton összeköttetésben nem állanak.

Az egyén, kinek egy bizonyos társadalmi köre és ismeretsege megvan, a sok ember naponta való látása miatt az emberek iránt közömbössé válik, de meg elfoglaltsága miatt is az ismerkedés iránti vágya és érdeklődése — hacsak ezekre különös indok nem ösztönzi — csökken s így bekövetkezik az egyének kiléte iránti teljes közömbösség. Itt csakis a feltűnő szur szemet az egyéneknek.

Feltűnő pedig itt is minden előforduló rendellenes dolog, tehát a közbiztonságot veszélyeztető törvénysértések és azoknak nyomozása is.

Azt, hogy a törvénysértések — főleg ha súlyosak — feltűnést ne okozzanak, megakadályozni nem lehet, de az eredmény biztosítása érdekében okvetlen szükséges, hogy legalább a nyomozások egyes részletei feltűnés nélkül eszközöltesenek.

Ezen okból kifolyólag van az ilyen nagyobb városokban a törvénysértések meggátlására illetve üldözésére kétféle közbiztonsági közeg rendszeresítése: a leginkább csak karhatalmi s megelőző szolgálatot teljesítő egyenruhás rendőr és a megelőző szolgálatot is, de főleg nyomozást teljesítő polgári rendőr és tisztviselő (titkos rendőr, detektív).

A polgári ruhában működő rendőrök vagy tisztviselők (detektívek) az emberek sokaságában eltűnnek mindenütt feltűnés nélkül megjelenhetnek s így közvetlen megfigyeléseket tehetnek és a nyomozást is feltűnés nélkül folytathatják.

A csendőrség működési területén már egészen mások tekintetben a viszonyok, mert itt az emberek falvakban és kisebb városokban laknak, a hol az egyének egymásnak nem csak a személyét, hanem legtöbbször magánviszonyait is részletesen ismerik. Itt tehát akár

egyenruhában, akár polgári ruhában van a közbiztonsági közeg, rövid, egyszeri látás után felismerik.

Sokszor hallani laikus emberek jóakaratu megjegyzéseit, hogy a nyomozások megkönnyítése végett a csendőrség mellé detektív-testületet kellene szervezni, sőt egyes napilapok egy-egy bűncselekmény közlése után kilátásba is helyezik, hogy a hatóság a nyomozáshoz detektíveket fog kérni.

Pedig nem kell sokat magyarázni, hogy a vidéken, különösen falvakban, a hol egy detektív megjelenik, első perctől kezdve mint gyanús idegen szerepelne és nagyon is rövid idő alatt felismernék. Hogy mi volna ezen felismerésnek a következménye, azt mindenki tudja, a ki a falun lakó gonosztevőket ismeri. A következmények még a legjobb közbiztonsági viszonyok között is a szerencsés megmenekülés és az agyonverés határai között mozognának.

Igy tehát lehet mondani, hogy a detektívek vidéken való megjelenése a csendőrségre csak egy újabb veszélyes és nehez feladatot róna, t. i. a megoltalmazását olyan nagyon is veszélyeztetett egyéneknek, a kik közelében állandóan már a dolog célja miatt sem lehetne.

A megelőző szolgálat és a nyomozások alapja mindenütt a megfigyelés.

A csendőr megfigyelése — tekintve, hogy egyenruhában levő katona és polgári ruhát neki felvenni tilos — csak korlátolt, miután megjelenése különösen a terhelt egyének előtt feltűnő, ez pedig a megfigyelés lehetőségének és eredményének a rovására esik.

A csendőr megfigyeléseket eszközölhet éjjel vagy eldugott helyen nappal lesállítások és a szolgálaton kívüli időben a rendes társadalmi érintkezések alkalmával.

Ezen megfigyelések azonban a szolgálatra nézve nem elégségesek s így e tekintetben idegen támogatásra van szüksége.

Vidéken a megfigyelést részben elősegítik, részben pedig elővesszik a jóhírnevű lakosság, az intelligencia és a csendőr által kötelességszerűleg megszerzett ügynevezett bizalmi egyének.

A régi betyárvilágban, a midőn a közbiztonság gyengében állott, az intelligens egyének egyrészt és a köznépet a hatóság támogatásának hiánya, az utóbbit még a romantika is reávitte, hogy személt hunytak a szegény

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tisztelettel nem képes olcsón és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítési osztályának vezetője, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, orgona, zongora, harmonika, fuvola, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Rományi** legújabb képes harmonikum, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Budapestről, Király-u. 58.** árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik. Az összes hangszerek költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

legények gurázdálkodásai felett. De sőt javaik megőrzését sokszor rajuk bízva, a hatóságok előtt a rossz hírben álló egyének jól ismert dolgait elhallgatták.

A mai korban a közbiztonság megfelelő állapota magával hozta, hogy a gonosztevők bármely mérvű támogatása vagy azok ismert büncselekményeinek alapos indok nélkül való elhallgatása már legalább is az egyéni tisztesség rovására megy s ebből kifolyólag a tisztességes elem is legtöbb esetben a gonosztevők ellen küzdők sorába lép s így jön létre a közbiztonsági közegeknek a különös érdek nélküli támogatása.

A csendőr a lakosság támogatására megfelelő körültekintés mellett számíthat első sorban is egyéni érdekből, a midőn a támogató polgári egyén érdekében állónak hiszi, hogy a csendőrrel jó viszonyban legyen, vagy ha a támogatásért jutalomra számít.

Ide tartoznak falukon különösen az üzlettel foglalkozó egyének, u. m. koreszmárosok, szatócsok stb. a kiknek a csendőrség részéről jövő támogatás és jóakaratu figyelem sokszor létkérdés, — vagy olyan megbízható kapzai egyének, kik jutalom fejében támogatják a csendőrt.

Különösebb egyéni érdek nélkül is nyer támogatást a csendőr, a midőn ez az illető egyént csak közvetve érdekli.

Ilyenek az intelligentiához tartozó egyének, ú. m. papok, tanítók, de még inkább földbirtokosok, gazdatisztek, bérlők stb.

Hatósági személyek is kötelesek a támogatásra, a mi azonban rendszerint csak akkor értékes igazán, ha az illető tisztviselő személyes ambíciója folytán keletkezik.

A csendőrnek szorosán vett legértékesebb támogatói azonban rendszerint csak oly egyének, a kiknél a támogatás csakis az érdekből, illetőleg önzésből ered.

A különféle okokból keletkezett ezen támogatások egymást azonban rendszerint kiegészítik.

Bizalmi egyéneknek tehát csakis azok nevezhetők, a kik a csendőrt leginkább egyéni érdekből támogatják.

A csendőr személyismereteinek az alapja a gonosztevők és a csendőrt támogató megbízható és intelligens elemeknek a megismerése, míg a szükséges többi személyi ismeret az előbbieknél csak a kiegészítése.

Már az előbb felsorolt indokok miatt tehát a csendőr megfigyelést csak aránylag csekélyebb mérvben teljesíthetvén, a megfigyelés legnagyobb részét a bizalmi egyénnel végezteti.

Még a nagyvárosokban nyomozó detektíveknek is, a kiknek különben is egyik főfeladata a feltűnésnélküli megfigyelés, szükségük van a bizalmi egyénekre, a csendőr pedig a bizalmi egyénekre egyenesen rá van utalva, mert azok nélkül a gonosztevők surlangjával szemben majdnem tehetetlen volna.

A bizalmi egyének, mert állandóan egy helyben laknak, megfigyelésüket könnyen eszközölhetik, de rendszerint olyan helyzetben is vannak, hogy a lakosság legnagyobb része bizalommal van irántuk s apró lekötelezésekkel módjukban áll a nekik alkalmas és szükséges egyént magukhoz fűzni és így bizalmassá tenni, de meg módjukban van legtöbb esetben a velük bizalmatlan egyénnel a rosszindulatot illetve haragot egy bizonyos fokig éreztetni s így a csendőr nyomozásához okvetlen szükséges adatokat már foglalkozásuk közben minden különösebb fáradság nélkül megszerezhetik.

A bizalmi egyének sem mindig a tiszta multu és legtisztességebb egyének közé tartoznak, de ez nem is nagyon lényeges, a mennyiben a bemondásaikat a csendőrnek mindig módjában van ellenőrizni, de sőt a csendőrnek minden törekvése oda irányul, hogy a kapott adatokról személyes meggyőződést szerezzen, ha pedig a kapott adat neki kevésbé valószínű, akkor óvatosan azt a saját megfigyelésével is ki kell hogy egészítse, mielőtt jól megfontolva nyilvánosan fellépne.

A nem tiszta multu s így gyanús egyének felhasználásánál azonban a legnagyobb óvatosság szükséges. Igaz ugyan, hogy ezen kétes jellemű egyének a gonosztevőket, azok cselekményeit, surlangját és személyét a legjobban ismerhetik, tekintve, hogy e téren gyakorlatuk is van s ebből kifolyólag a gonosztevők bizalmát is többé-kevésbé bírják, azonban ezek megbízhatósága e téren csak akkor válik biztossá, ha őket valami különös egyéni érdek vezérli.

Ezeknél az egyéni érdekeknek ügyes kihasználása a legjobb eredményt biztosíthatja.

Igy tett például egy ügyes őrsparancsnok, a ki egy kóbor cigányok által elkövetett emberöléssel párosult rablásnál egy általa jól ismert és nagy összeköttetésű kóbor cigánynak a legkedvesebb fiát ezen büncselekményért mint gyanúsítottat elfogta.

Miután a kóbor cigány leginkább nem azért fél a miért elfogják, mint inkább más egyéb általa elkövetett sok büncselekmény reásütésétől, az apu kedvenc fiát kimentendő, a legnagyobb örömmel vállalkozott a tettesek kézrekerítésében a segédkezésre, a mi egy félországra szóló nyomozásnál tényleg szép eredménnyel is járt, a mennyiben a tettesek rövid idő alatt megkerültek.

Főelv tehát a kétes jellemű egyénnél az óvatosság az adatok kihasználásánál és az egyéni érdekek azokkal szemben való ügyes csoportosításán, vagyis a kétes jellemű egyénben csak akkor lehet bízni, ha az egyéni érdek a tőle kívánt feladattal arányban áll esetleg még értékben azt túl is szárnyalja.

Népünknek átka az alkoholizmus, illetve a szeszitalok túlzott fogyasztása és az ebből kifolyólag izgatott idegek által létrejött úgyszólván beteges nomi vágy. Röviden szólva a szesz ital és a szerető.

A túllajtás e téren nemcsak a testnek idősebbi tönkremenésével, hanem mindig erkölcsi stülvedéssel jár.

A túllajtás e téren nemcsak a testnek idősebbi tönkremenésével, hanem mindig erkölcsi stülvedéssel jár.

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kézpénz, mint részlettízetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden,
Javitások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

A különben is az erkölcsi életnek a legalacsonyabb fokán álló gonosztevő ezen két az erkölcsi súlyedéssel járó élvezetnek, a mikor csak teheti, feltétlen hódol, ha nem is beteges megszokásból, de legalább is két szempontból és pedig: mert a pénzt könnyen szerzi és könnyen is adja ki, már pedig elhez pénz kell, továbbá mert minden erkölcsileg züllött egyén máról holnapra él, nem tudva azt, hogy holnap már nem lesz egyéni szabadságától megfosztva s egyszerűen az élvezetektől is s így a jelent igyekszik alaposan kihasználni.

Ezen két jelzett körülmény a gonosztevőnek legtöbbször a veszedelme, mert a midőn leittasodik, a logikus gondolkodásra képtelen és elővigyázat nélkül fecseg. Ha pedig szeretőjéhez megy, ezzel szemben szintén túlbizalmassá válik, de sőt azzal sok esetben a tartózkodási helyét is elárulja, bár sok gonosztevő ezen úgy segít, hogy különböző vidéken 4—5 szeretőt is tart.

A gonosztevők ezen két tulajdonsága, mondhatni gyengesége a nyomozó csendőrnek nagy fegyvert ad a kezébe, ha azokat ügyesen kihasználni tudja.

Itt megint előtérbe lép a bizalmi egyének kérdése. Talán a gonosztevőket senkinek sincs módjában olyan jól és gyakran megfigyelni épp az előbb leirt indokok miatt, mint a különösen falun lakó korcsmárosoknak, mert olyan gonosztevő kevés akad, a ki korcsmába ne járjon, de meg a korcsmáros az üzletében józan fővel folyton hallgatja az ittias egyénektől jövő legtöbbször őszinte beszédeket, a melyek nagyon sok esetben bűncselekmények elkövetésének adatait képezik.

A második esethen szintén nem kevésbé fontos a szerető vagy annak közeli hozzátartozója mint bizalmi egyén, aki a vele bizalmas lábon álló gonosztevőnek, ha nem is minden, de nagyon sok titkát tudja, s ha ezek nem is egész világos adatok, de a nyomozó csendőrré nézve a legtöbbször értékesek, sőt amidőn ismeretlen tartózkodási helylyel bíró gonosztevő elfogásáról van szó, egyszerűen megbecsülhetetlenek.

A fővonásokban itt jellemzett bizalmi egyének szükségessége minden kétségen felül áll.

A nyomozást és puhátolást ugyanzólván mindig önállóan teljesítő csendőrnek mindent el kell tehát követni, hogy a lakosság őt megfelelő támogatásban részesítse és hogy minden egyes községben megfelelő bizalmi egyénekkal rendelkezzen.

A bizalmi egyéneknek a megnyerése mintegy életfeltétel a csendőrré nézve s ezért az előreszámitó ügyes csendőrnek még a szolgálaton kívüli magatartását is sok tekintetben ezen egyének megnyerése kell, hogy irányítsa s joggal mondhatni, hogy az e téren való eredmény egyszerűen a csendőr életrevalóságát is jellemzi.

Az ugynevezett tisztességes elem (intelligentia) megnyerésénél az előzékeny és készséges fellépés ugy szolgálatban mint azonkívül a legjobb eredményt biztosítja.

Az előzékenység pedig a különös gondolkodás és

figyelemben nyilvánul az ezen egyének és hozzátartozók személye feletti őrködésnél, a mely tapintatos módon eszközölve az illetőknek amugy is tudomására jut. Ilyen például a faluban vagy pusztán lakó földbirtokos lakásánál éjszakán való gyakori megjelenés és körülnézés, mert bár ez amugy is kötelesség, de azért különösen a családra nagyon megnyugtatólag hat.

Egyszóval ezen egyének minden téren való jóindulatu és készséges támogatással a legjobban megnyerhetők, mert ez bizalmat gerjeszt és a viszonttámogatásra már csak hálából is kötelez.

A mai önző kornak a kifolyása az, hogy a legtöbb egyén a csendőr támogatását illetőleg is a kéz kezét mos elvét vallja s mindenben csak az egyéni érdeket nézi. Az ily egyénekkal szemben a csendőr első sorban szintén az előzékenység álláspontjára helyezkedik, ugy szolgálatban mint azon kívül azonban egy szükségszerű tartózkodó föllépés itt már nagyon is kívánatos. Az egyéni érdekből gyakran a rokonszeny is csak mutatva lesz s ezért a csendőrnek ily egyénekkal szemben, ha arra szükség van, szintén tartózkodó álláspontra kell helyezkednie. Különösen vonatkozik ez a nőkre, kikkel szemben még nagyobb óvatosságra van szükség.

Nagyon hatásos a kisebb ajándékokkal való kedveskedés, nagyobb eseteknél pedig pénzjutalomnak a kilátásba helyezése.

Kisebb, teljesen lényegtelen a közérdeket nem sértő dolgokban a tapintatos elnézés vagy a szolgálatteljesítés közben egyes különösen a személyes érdeket előmozdító amugy is kötelességszerű nagyobb figyelem feltüntetése hozhat e téren szép eredményeket, de nagyban hozzájárul az eredmény biztosításához az ily egyéneknél gyakran tapasztalható hiúság, bosszuvágy, egymás közti harag, gyűlölség, kapzsiság és más egyéb emberi gyengeségek vagy ezek ellenkezője az erény, vallásosság, szeretet stb. ügyes és leleményes kihasználása.

Ugyancsak jó eredménnyel jár az egyes felfedezett, különösen a női becsületet érintő vagy más törvénybe nem titkózó titkok elhallgatása, ha abból a szolgálatra kár vagy hátrány nem származik, valamint a baráti viszony, itt azonban az esküvel fogadott szolgálati titok megtartása mindig szigorúan a szem előtt kell hogy legyen. A bizalmi egyénekkal való ugynevezett bizalmaskodásnak a határát a szolgálat érdeke jelöli meg, ezen túlmenni nem szabad, mert az már legtöbbször a szolgálat kárára van, tehát itt a bizalom végső határáig való elmenetel csakis egyes esetekben helyes, t. i. a midőn azt a szolgálat, illetve a nyomozás érdeke megköveteli.

Éppen határ betartása a legnagyobb figyelmet igényel.

Magamillásra méltó még a bizalmi egyének személyének a csendőr részéről való kötelességszerű titokban tartása, a melyet a szabályzat is előír, nehogy rájuk ebből kifolyólag hátrányok keletkezzenek.

Ezekből látható, hogy a csendőr szolgálata mennyi segítséget igényel.

Nemcsak a tisztességes elem, de sőt még az egyéni érdekből kifolyó állandó támogatás megnyerése is nehéz dolog ugyan, de csak a csendőr magatartásától függ; minden igyekezetét oda kell tehát fordítania, hogy e téren minél gazdagabb eredményeket érjen el, hogy ezeket azután előforduló nyomozásainál a közhiztonági szolgálat javára minél jobban értékesítse.

A csendőrlegénység érintkezése a hatóságokkal és magatartása a törvénysértőkkel szemben.

Irta: Pálffy István csendőrszervező.

A szolgálatot teljesítő csendőrlegénységnek a hatóságokkal és törvénysértőkkel szemben való magatartása, érintkezése, azokhoz való viszonya stb. az „Általános szolgálati határozmányok”-ban és a „II. Szolgálati utasítás A) általános rész”-ében általánosságban bár szabályozva van, nem lesz czéltalan dolog ezzel e helyen bővebben és a gyakorlatban szerzett tapasztalatok alapján foglalkozni.

Tudjuk, hogy a szolgálatot teljesítő csendőr helyzete nehéz, ha nem tudja a körülményeket teljesen mérlegelni, mikor eljárnia kell, de százszorosan nebezebb akkor, ha csupán a szabályokban, utasításokban és időközben kiadott rendeletekben és parancsokban tömören megszövegezett §-ok, vagy pontok az irányadói és semmi egyéb. Mert habár elég bőven meg vannak írva teendői, jogai és kötelességei, mégis minden egyes esetre határozott példát adni, vagy valamennyi eljárásra ismertető utmutatást nyújtani teljes lehetetlenség. Ezért minden csendőrnek önmagának kell törekednie arra, hogy az összes szabályokat és utasításokat áttanulmányozva, magának mintegy helyes képet alkosson s e mellett saját tapasztalatait, ismereteit is felhasználva a szabályok keretei között akként működjen, a mint azt komoly hivatása és felelősségterhes szolgálata megköveteli.

A csendőr ne csak a szabályokat ismerje, hanem szükséges, hogy emberismerete is legyen. Tudnia kell, hogy kivel miként kell érintkeznie s kivel szemben milyen magatartást kell tanúsítania, mert sikeresen csakis így felelhet meg magasztos hivatásának.

Hiába lenne annak a csendőrnek bármiféle szabály, vagy utasítás, a ki csupán annak száraz betűihez alkalmazkodva teljesítené szolgálatát. A ki olyan felelősségterhes szolgálatot teljesít, mint a csendőr, annak a szabályokban való jártasság mellett, még önállóan gondolkodni is kell tudnia, mert másként nem mint járőrvezető, de még mint másodcsendőr sem felelhet meg hivatásának.

Fölötte szükséges, hogy a csendőr teljesen tisztában legyen azzal, hogy azokkal, kik szolgálatában támogatják és kik a közbiztonság kárára vannak, tehát a hatóságokkal és törvénysértőkkel hogyan érintkezzék.

Mert az a csendőr, a ki a hatóságokkal nem tud helyesen érintkezni, nem tudja a kölcsönös jó viszonyt megteremtteni és fenntartani, hiábavaló szolgálatot teljesít; a ki pedig a törvénysértőkkel szemben helytelenül fogja fel hivatását, az csak kárára van testületünk jó hírnevének.

A csendőrnek erről a feladatáról akarok röviden beszélni, mert ennek tudása és betartása igen fontos szerepet játszik feladatunk sikeres megoldásánál.

A közigazgatási hatóság és a csendőrlegénység között elvileg az illetékes járőrpáncsnok feladata az érintkezést fenntartani, a mennyiben a hatóságtól személyes érintkezés alkalmával kapott szóbeli észrevételeket és megjegyzéseket, a melyek bizonyos szolgálati működésre vonatkoznak, az őrsparancsnokoknak és legénységnek tudomására hozza.

E mellett a csendőr járőrnek még az a kötelessége, hogy a közigazgatási hatóság vezetőjénél, ha az az őrszékelyén, vagy az őrskörlethez tartozó valamely községben, hivatalos működésben van jelen, bemutatkozzék és esetleges felhívásait kikérje. Nagyon természetes, hogy a járőrvezető az ily bemutatkozásoknál, a szolgálatot érintő vagy azzal összefüggésben álló mindazon dolgokról, a mik iránt e hatósági tag érdeklődik, tudásához képest megfelelő jelentést tenni tartozik. E jelentésnél ki kell emelnie, hogy hol és mit tapasztalt maga, miket ballott mástól és kitől.

Előadása legyen érthető, rövid és világos. Viselkedése, magatartása tiszteletteljes és katonás. Tolakodónak látszatni az ily egyénekkel szemben sobasem szabad.

A községi előjáróságokkal való jó viszony megteremtése és fenntartása is minden csendőregyén főgondját képezze. Járőrszolgálat alkalmával módjában áll, hogy a jó viszonyt ápolja. Egy fél óra mindig elég arra, hogy a község házára betérve, a községi bíráló, jegyzővel stb. elbeszélgessen s a szolgálatl, de különösen a helyi rendészeti ügyekkel összefüggésben álló tapasztalatait ezekkel közölje, figyelmüket az észlelt rendellenességekre felhívja s viszont ő is felvilágosítást kérjen a községben törtétekről vagy előreláthatólag történendőkről.

Ilyen megbeszélések alkalmával a csendőr a köteles tiszteletet mindig szemelőtt tartsa; az előjáróságok működéséről kicsinylőleg ne nyilatkozzék, sőt ennek még a látszatát is kerülje; s ha ő kérdez valamit, kérdészködése ne legyen vállaltasszerű, követelő.

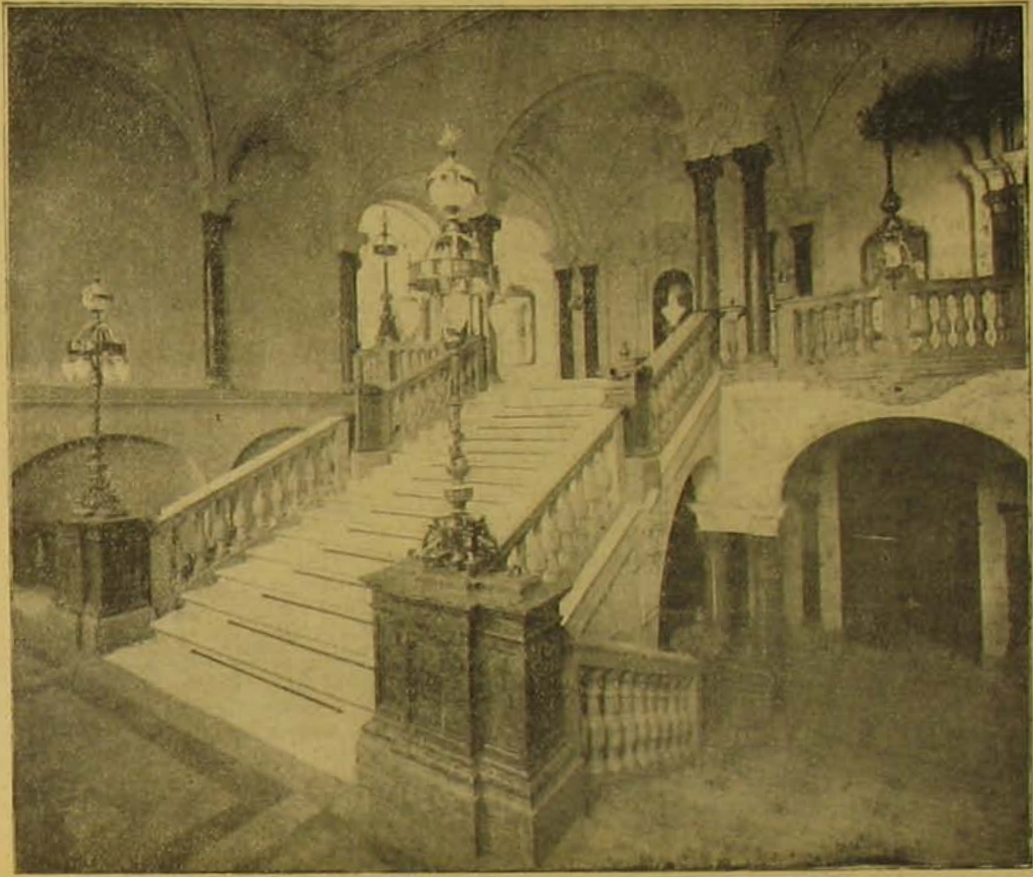
A hol a csendőrség és a községi előjáróság jó viszonyban vannak egymással, ott tetemesen meg van könnyítve a közbiztonsági szolgálat teljesítése. Mert ha kell, mindenkor szíves támogatókra talál a csendőr, a mi csakis hasznára lehet neki is és a szolgálatnak is.

A községi jegyző, a bíró, az esküdt, a rendőr, valamint a község lelkeze és a tanítók folyton érintkezésben állanak a község lakosságával s velük szemben bizalmasabbak is mint a csendőrrel, így sok olyan dologról tudomásuk van, a mi a csendőrt is érdekli. S mint hogy a csendőrnek nincs olyan bő alkalma a lakosság minden rétegével érintkezésbe jönni, mint a fentebb említett egyéneknek, ezeknek a barátságát és jóakarátát kell keresnie és elnyernie, hogy adandó alkalommal teljes bizalommal fordulhasson hozzájuk szolgálati dolgokban való felvilágosításért és nyomozásoknál való mtbaigazításért.

Szolgálati fellépésnél nagyon előnyére válik a csendőrnek, ha az előjáróság támogatja. Sokféle dologban segítségére lehet, mert kikérdezésnél, bázkutataánál, elfogásnál, tömegek felosztatásánál, kóbor cigányok üldözésénél, személynazonosság megállapításánál, stb., csakis a községi előjárók segítségére támaszkodhatik.

Mindezekben azonban eredményes támogatásra csak ott számíthat a csendőrség, a hol a kölcsönös jó viszony meg van az előjáróság és az őrs között.

Ez alatt nem azt kell érteni, hogy a csendőrnek egy előjárósági taggal szemben, ha az törvényellenes dolgot követett el, nem úgy kell eljárni, mint más egyénekkel

Lépcsőház.

A budapesti katonatiszti kaszinó. — A budapesti katonatiszti kaszinó épülete.

szemben, csupán azért, nehogy ez által a köteles jó viszony megzavartassék.

Ez téves felfogás volna, mert a csendőrnek tudnia kell, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. De nem is hibető, hogy a csendőség és az előjáróság közti jó viszonyt egy, annak valamely tagja elleni és törvényes alapon teljesített bűnügyi vagy csak kihágási eset is megzavarhatná.

A csendőrlégénységnek, a magánosokkal szemben való érintkezésénél tanusítandó magatartásán mit sem változtathat az, hogy valaki mint törvénysértő kerül össze vele. Éppen ezért az ilyen egyénekekkel szemben csupán azon okból, mert ők a törvény ellenére embertársaikat életükben, testi épségükben vagy vagyonukban megkárosították, gyűlöletet vagy megvetést mutatni, őket sértetgetni és megszegyenyítés céljából embertársaik előtt meghurcolni — nem szabad.

A törvénysértő is ember, kinek önérzete van, vele tisztességesen kell bánni, sőt lelkére kell beszélni s arra kell törekedni, hogy a javulás útjára térjen. Fel kell benne ébreszteni az önérzetet, a becsületérzést.

Tisztességes bánásmód mellett még ezeknél is tisztelgetet és becsületet arat a csendőr, míg ellenkező esetben olthatatlan bosszura ingerelheti őket. Már pedig amugy is hadilábon állván folytonosan és egész légiójával a büntetéseknél, óvakodnunk kell a velök való bánásmódot a megtorlás eszközeül tekinteni.

A csendőri eljárás csak a megsértett jogrend helyreállítására, a bűncselekmény tettesének kiderítésére, s a veszendőbe ment vagyonnak — ha lehetséges — előkerítésére s így visszaszerzésére kell irányulnia. A törvénysértés megtorlása nem a csendőr, hanem az arra hivatott hatóság feladata.

A csendőr csak arra törekedjék, hogy hivatását pontosan és részrehajlatlanul teljesítse s ez által úgy a hatóságok mint a magánosok becsülését és rokonszenvét kiérdemelje. Mert testületünk csak akkor állhat feladata magaslatán, ha tagjai köztisztelvényben részesülők és általában becsült egyének.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A dolovai komiszárus.

Közlő: *Endrédi József* orszovető.

A községekben portyázó és nyomozó csendőrrjárőrök legfontosabb támaszai az éjjeli őrkök. Ezek ügyelnek fel éjjel a község belterületén és éberségükkel nemcsak a bűncselekmények elkövetését akadályozzák meg, de az elkövetett bűncselekmények nyomozásánál is ők szolgáltatják rendszerint az első fonalat, mely nem ritkán a tettesek kiderítésére vezet.

Nagy fontossággal bír tehát, hogy az éjjeli őrkök kifogástalan előéletű, minden tekintben megbízható egyének legyenek. Sajnos azonban, a gyakorlati életben olykor éppen ennek az ellenkezőjét tapasztaljuk. Különösen ott, a hol felfogadott állandó éjjeli őrköket alkalmaznak, nem járnak el mindig lelkiismeretesen az illetők megválasztásában, sőt előfordul, hogy az éjjeli őrkök éppen a megbízhatatlan elemekből, sőt néha éppen a közártalmuak sorából kerülnek ki.

Az alábbi történet egy ilyen éjjeli őrkökből álló bünszövetkezet bűncselekményeit tárgyalja és különösen azért tanulmányos, mert azt mutatja, hogy a csendőrnek szolgálatteljesítés közben még azokban sem szabad vakon bízni, kik hivatalunknál fogva első sorban a járőrök támogatására hivatvák és különösen az éjjeli őrkökkel szemben hatványozott óvatosságra van szüksége; mert különben a szolgálat nagy hátrányára könnyen megeshetik, hogy éppen azok vezetik tév-
 utra, kikben legjobban bizakodott.

De térjünk rá magára az esetre.

Dolova községben szintén állandó éjjeli őrkök végzik a szolgálatot, még pedig négy éjjeli őr, egy főőr parancsnokságnál alatt. Ez utóbbit a lakosság általában komiszárusnak nevezi.

Az 1906. év július hó 20-án éjjel 1/22 órakor az egyik éjjeli őr azzal rontott be a laktanyába, hogy a komiszárus kéri a csendőr urakat, hogy jöjjenek haladéktalanul a községházához, mert az éjjeli őrkök meg akarják gyilkolni.

A kiküldött járőr azonnal a helyszínére sietett, hol meglepő látvány tárult eléje. Az őrszobában az egyik sarokban a komiszárus állott halálápadtan, görnyedő, összekuporodott helyzetben, kezében szorongatva kétesövű töltött fegyverét, míg vele szemben az asztal körül a három éjjeli őr, szintén botokkal és löfegyverekkel ellátva, szüntelen azt ordította, hogy ha nem ad nekik a komiszárus pénzt, kioltják az életét.

A járőr erélyes felszólítására némi csend állott be, de az éjjeli őrkök arra nézve, hogy miféle pénzt követelnek, nyilatkozni nem akartak. A komiszárus a hozzá intézett kérdésre azt a felvilágosítást adta, hogy az éjjeli őrkök még nem kapták ki egészben havi járandóságukat és ezt követelik tőle. A járőr erre felszólította az éjjeli őrköket, hogy menjenek az utcára és végezzék kötelelességszerű szolgálatukat; a mi pedig panaszkodni illeti, majd reggel adják elő a bírónak, a ki első sorban hivatott ebben intézkedni. Az éjjeli őrkök azonban megtagadták az engedelmességet és kijelentették, hogy addig egy tapodtat sem mozdulnak, míg pénzt nem kapnak és megismétték azt a fenyegetést is, hogy ha pénzt nem kapnak, meggyilkolják a komiszárust. Miután az ismételt felszólítás sem vezetett eredményre, sőt alaposan lehetett attól is tartani, hogy az éjjeli őrkök a járőrt is megtámadják, a járőr az éjjeli őrköket lefegyverezte és hogy fenyegetésük beváltásában megakadályozza őket, a községi fogdába csukatta. Az esetről aztán nyomban értesítette a községi előjáróságot, mely másnap, a megejtett vizsgálat után a három éjjeli őröt haladéktalanul elbocsátotta szolgálatából.

Az éjjeli őrkök elbocsátásuk után azonnal jelentkeztek az őrsőn és a következőket adták elő:

Az 1906. év június hó 30-án este 9 óra tájban H. Gy. dolovai lakos megjelenván az őrszobában, a komiszárusnak tudomására adta, hogy K. Sz. ugyanottani lakos házában egy pénzhamisító szövetkezet működik. A komiszárus azonnal megjelent a helyszínen és a tettenért pénzhamisítókat a községházához kísérte, hol azokat figyelmeztetvén cselekményük súlyos következményeire, felszólította, hogy neki hallgatási díjul hatszáz koronát fizessenek. Ez megtörténvén, a komiszárus az őrkök mindegyikének 20—20 koronát adott, a többi pedig megtartotta.

Előadták továbbá, hogy július 16-án két dolovai lakost hazalopásnál tetten értek és a komiszárus ez esetben is kiegyezett a tettesekkel és az azoktól kapott 700 korona hallgatási díjat magának teljesen megtartotta. Ez utóbbi összeg szolgáltatva az előző este a komiszárus elleni fellépésük indító okát és ebből a pénzből követeltek megfelelő részesedést.

A haladéktalanul bevezetett nyomozás teljesen igazolta az őrkök által előadottak valódiságát, sőt beigazolást nyert az is, hogy a komiszárus a pénzhamisítókat megmotozván, azok egyikétől egy 10 koronás aranyat, a másiktól pedig egy 20 koronás bankjegyet kobozott el és tartott meg magának.

De a nyomozás folyamán kiderültek még a következő esetek:

G. L. dolovai lakos beteg feleségének ápolására elhozta Hondiczon lakó sógoröjjét. Egy napon a komiszárus beállított lakására az összes felfegyverezett őrkök kíséretében és sógoröjjét felelősségre vonta, hogy hogy merészel kuruzsálással foglalkozni. Majd pedig, miután a nőket fenyegetéseivel alaposan megijesztette, kijelentette, hogy eláll a feljelentéstől, ha pénzüket előadják. Miután a nők azt állították, hogy nincsen pénzüik, a szekrény kulcsát követelte és miután azt sem kapta meg, kutatni kezdett a szobában, majd a

A nagy díszterem.

A budapesti katonatiszti kaszinó. Folyvasó terem.

szekrény tetején megtalált kulccsal kinyitotta a szekrény ajtaját, abból az összes ruhaneműket kidobalta és az egyik ruhadarabban megtalált husz korona készpénzt zsebre dugva, azzal a kijelentéssel, hogy most már rendben van minden, az örökkel együtt eltávozott a lakásból.

Egy másik esetben a komiszárus éjjel 11 órakor két ór kíséretében behatolt R. Sz. dolovai lakos házába és úgy ezt mint nála levő fivérére felszólította, hogy a menyiben pár nappal előbb a kocsmában verekedtek, kövessék őket a községházához, honnan majd a csendőrséghez lesznek átkísérve.

A két testvér eleinte tiltakozott a komiszárus eljárása ellen, de miután az tágitani nem volt hajlandó, felöltöztek és a komiszárustól kísérvé elindultak a községháza felé. Utközben a komiszárus egyezkedésre szólította fel a két embert és, miután azok a náluk levő öt koronát átadták, szabadon bocsátotta őket.

U. Gy. dolovai lakosnál egyik éjjel háromnegyed egy órakor megjelent az egyik ór és a komiszárus nevében felszólította, hogy azonnal kövesse őt a községházához. Ez megtörtént, a komiszárus a bekísért embert azonnal becsukatta a község fogdába, hol reggel nyolcz óráig fogva tartotta. Ekkor is csak tíz korona lefizetése után bocsátotta szabadon.

Az 1906. év április havában a komiszárus V. M. dolovai szegény tehetetlen öreg asszonyt egy örrel maga elé kísértette és miután ráírvált, hogy hogy merészelt libát lopni, lecsukatta és két órai fogva tartás után csak azon feltétellel bocsátotta el, hogy menyétől tíz koronát kér és azt neki elhozza. Az öreg asszony azonban csak négy koronát kapott a menyétől. A mit el is hozott a komiszárusnak. Pár nap múlva újból hivatta az öreg asszonyt azon üzenettel, hogy pénzt is hozzon magával. A komiszárus ekkor még egy koronát követelt tőle. Az öreg nő ekkor elővette rongyos erszényét, hogy a koronát átadja. A komiszárus azonban most kikapta az erszényt a nő kezéből és miután a követeltet kívülré még egy koronát talált, azt is magához vette.

A szegény öreg asszony hiába siránkozott, hogy ez utolsó pénze és hogy ne fossza meg ettől is, a komiszárus hajtáhatatlan maradt.

V. M. dolovai lakos fia egy napon összekülönbözött a többi legényivel a kocsmában. A csatapatéából természetesen verekedés lett. A komiszárus sietett az apát felkeresni, kit felszólított, hogy adjon neki 20 koronát, mert különben átadja a fiát a csendőröknek, kik majd alaposan elverik. Hozzátette, hogy ettől a veszedelemtől csak úgy menekülhet meg a fia, ha neki a 20 koronát átadja és ö évvel a csendőröket lekenyerezi. A 20 koronát megkapta és pereze meg is tartotta magának.

De a komiszárus ezt az ügyet ezzel még nem tekintette befejezte tnek. Pár nappal később három éjjeli ór jelent meg V. M. lakásán és a fiát — ellenkezése daczára — erőszakkal magukkal vonszolták, azt mondva, hogy a csendőrökhöz viszik. A suhancz úgy meg volt rémülve, hogy midőn az udvarra értek, birtelen a kutba vetette magát, de szerencsére az eg ik éjjeli ór még idejében elkapta az egyik karját és így sikerült megmenteni. Ezután a községházához kísérték, hol a komiszárus ráformdtt, hogy rögtön adja ide a pénzét, mert különben a verekedésért lecsukattja és másnap átadja a csendőröknek. A fiu kijelentette, hogy neki nincsen és atyja különben is fizetett már ez ügyből kifolyólag 20 koronát. Erre a komiszárus megmotozta a subanczot és a nála talált 2 koronát elvette, azután pedig a fiut kidobta.

O. J. dolovai lakos egy verekedésből kifolyólag két koronát fizetett a derék komiszárusnak.

E. P. dolovai lakos egy alkalommal ittas állapotban hazafelé ballagva, utközben egyik korona házán két üvegtáblát betörött. A komiszárus ezért becsukatta és 24 órán át házárva tartotta. Amidőn pedig követelte tőle, hogy a betörött két ablaktábláért négy koronát fizessen, E. P. erre egy husz koronást adott át a komiszárusnak azzal, hogy 16 koronát adjon neki vissza. De a komiszárus megtartotta az egészet, azt mondva, hogy a többi büntetéspénz.

De a komiszárus ur gondossága nemcsak a saját közsé-

gére, hanem a szomszédos Révaufjalura is kiterjedt. A szomszédos Révaufjalu község azon lakosai ugyanis, kiknek földje a dolovai határt érintette, a hatalmas komiszárus állandó kizsákmányolásának tárgyait képezték. A hányszor ilyen szomszéd községbeli lakos földjét szántotta, ott termett a helyszínén néhány ór és azzal a ráfogással, hogy ezántás közben a mesgyét is feltörték, értékes zálogokat vett el tőlük, lovaikat és barmaikat bekísértette és azokat csak kisebb nagyobb, de legalább 10 korona birság ellenében adta tulajdonosuknak vissza. Mint a nyomozás kétségtelenül megállapította, mindezen esetekben szó sem volt kihágásról, az eljárás önkényes és törvényellenes volt.

A birságpénzeket is persze minden esetben a komiszárus ur magának tartotta meg.

Ilyen és ehhez hasonló, összesen 71 bűncelekmény bizonyult be a komiszárusra, ki éveken át akadálytalanul bűnszkodott és zsarnokoskodott az egész község fölött.

Jellemző, hogy az a komiszárus, megválasztása előtt kevés idővel hagyta el a börtönt, hol csalásért és okirathamisításért hosszabb büntetését tilte le. És a község tudva ezen körülményt, mégis megválasztotta, vagy talán éppen ezen okból alkalmazta főörnek, úgy gondolkozván — és ezen gondolkozással gyakran találkozunk a vidéki kupakitanácsoknál, — hogy egyik varju nem vájja ki a másik szemét, vagyis ott, a hol a főör maga is tolvaj, a gonosztevők óvakodnak alkalmatlankodni.

Enek a bölcselemlátásnak aztán rendszerint az a következménye, hogy az illető távol tartja ugyan az idegen gonosztevőket, de csak azért, hogy a vetélytársaktól megmeneküljön és maga annál nagyobb zsákmányra telhessen szert.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az eszkimók.

Az északi sarkvidéken ma már csak alig egynéhány eszkimó-törzs él, a mely többé-kevésbé ideiglenesen vagy állandóan összeköttetésbe ne jutott volna a civilizációval. Holm Gusztáv északsarki kutató utazásai közben megállapította, hogy Angmaksalik vidékén, Grönland keleti partjain lakó eszkimók eddig úgy szólván még teljesen elkülönítve éltek, de már készülődtek dél felé, hogy a dán Nyugat-Grönlanddal érintkezésbe lépjenek. A dán nyugat-grönlandiak már két évszázad óta állanak összeköttetésben a civilizált népekkel és most minden lehető elkövetnek, hogy a mennyire lehetséges, elkülönítsék őket. Az ősalaphoz visszavezetni őket lehetetlen volt és ezért az elkülönítési rendszabályokra szorítottak.

Az ország teljes megnyitása tapasztalat szerint, teljesen tönkretenné a lakosságot. Így például Smith-Sund, úgy szintén Kap-York vidéke eszkimóinak a bálnahalászokkal való érintkezésük éppenséggel nem vált hasznukra. Sőt Labradorban csak úgy, mint a Jeges-tenger nyugati partvidékein, az eszkimók erkölcsi romlása szintén ijesztő mérveket ölt. Csak az északi sarkvidék legellágyatottabb tájékán, Amerikától északra élő törzsek maradtak hátra e tekintetben. Ezek a törzsek azok, a melyekkel a „Gjöa-expedició” tagjai a Kong Williams-földön találkoztak. Egyesek ezek közül ugyan összeköttetésben voltak a felírekkel, de csak rövid ideig. A Boothia l'élis félszigeten, melyen tudvalevőleg John Ross 1831-ben a mágneses sarkpontot megállapította, az eszkimók saját adataik szerint tíz törzsre oszolva élnek. Ezekről a még civilizálatlan eszkimókról legutoljára Amundsen Roald a „Gjöa”-expedició iamert nevű vezetője közölt részletesebb leírásokat.

Amundsen útleírásában ez „ősemberek» életmódját a következőképpen vázolja:

Egyszerre szemtől szembe találtuk magunkat a kőkorszak emberével. Mintha évezredekkel tértünk volna vissza a múltba. Szemközt állottunk olyan emberekkel, a kik még két fadarab összedörzsölésével szítanak tüzet, a kik fáradságosan szerzett tápszereiket fokaolaj-tűzőn melegítik, míg mi modern főzőkészüléken alig pár pillanat alatt főztük meg ebédünket. Elmés szerkezetű, modern ismétlő fegyverekkel jöttünk azokhoz az emberekhez, a kiknek még ma is lándzsa és nyíl a fegyverük. Halászeszközük egy egyszerű szigony, a melylyel óraszámra állanak a tengerparton zsákmányra lesve, melyet egyenkint kell kezdetleges szerszámukkal felnyársalniok, míg mi hatalmas hálóinkkal annyi halat fogunk egyszerre, a mennyit csak akarunk. E tényekből azonban e népek alacsony szellemi felfogására következtetni fordított dolog lenne. A látszólag oly primitív eszközök oly tökéletesen megfelelnek rendeltetésüknek, céljuknak, hogy szerkesztésükben nyilván évszázadok tapasztalatai lettek leszűrve.

A sarki eszkimók élete évről-évre változatlanul egyhangú. Ha közeledik a melegebb évszak, itt az ideje a kajakok bőrét kijavítani, mert közeledik az a dicső évszak, a melyben a vizek ismét hajózatókká válnak és az iramszarvasvadászat is újból kezdetét veszi.

Ilyenkor dúslakodnak a húsban. De a nyár rövid. Csakhamar ismét befagynak a folyók. Óriási mennyiségben hull a hó megint és az ijesztő, barátságtalan tél újból beköszönt. Ilyenkor az eszkimó behuzódik hókunyhójába és boldogabbnak érzi magát a hófedél alatt, mint sok hatalmas és gazdag ember tornyos palotájában.

A végtelen hőmezőkön csend honol. Az eszkimók ki sem bujnak kunyhóikból, a bol a prémeket készítik ki, míg az asszonyok a ruhákat varrják. Október tájéka mutatkoznak ismét az eszkimók, most már új ruhájukban. Bár ezek az északi embertársaink a karácsonyról mitsem tudnak, mégis ugyancsak időtjait, mikor mi Krisztus születését ünnepejük, ülik meg ők is a tél ünnepét. Az iramszarvasvadász és balkészletet ilyenkor nem kimélik és az egész napot kizárólag folytonos evéssel és ivással töltik el. Közösen építenek egy nagy hókunyhót és itt folyik le az ünnepi eszemizom, melyet csak olykor szakít félbe ének, tánc vagy bűvészműtatványok.

Egészen gondtalanul azért még sem él az eszkimó. A téli ünnep utáni időkre is kell valami élelem-készletet félretenni, mert a fókavadászat nem írott csak szokásjogon alapuló törvény szerint január közepe előtt nem veheti kezdetét és ez a hosszú idő bizony elviselhetetlen, ha üres a kamara, melyet csak februárban lehet újból megtölteni. A legjobb vadászati idő azonban csak júniusban kezdődik, ha már teljesen olvadni kezd a hó. Ekkor kezdődik a gondteljes, de csak rövid lélekzetű nyár.

Amundsen elég tetszetős színekben festi le a magnesses-sarkpont lakóinak életét, kiket ő általában boldog embereknek tart. „Nyilvánvalóan örömük van az életben — mondja. És a haláltól mégsem félnek legkevésbé sem. Ha betegek vagy nyomorúságban vannak, hidegvérrel „Isten hozzám»-ot mondanak az életnek és megfojtják magukat. Ilyen eset ottartózkodásunk ideje alatt kettő is fordult elő.» Előadja továbbá, hogy azok az eszkimó törzsek, a melyek teljesen elkülönítve élnek, feltétlenül boldogabbnak, egészségesebbek, mint az ugynevezett „civilizáltak». Ezért a férférfaj elhátrlatatlan

kötelességének tartja megóvni az Észak ez ősembereit a felérekkal való érintkezéstől.

„Az én legjobb kívánságom az eszkimók számára — írja Amundsen — az, hogy sohase érje el őket a civilizáció!» Említésre méltó, hogy Amundsen e tekintetben éppen ellentétes nézetet vall Nansennel.

KÉPEINKHEZ.

A budapesti katonatiszti kaszinó.

Rohamosan fejlődő szép fővárosunk pár évvel ezelőtt a katonatiszti kaszinó hatalmas és impozáns palotájával gazdagodott. A kiváló ízléssel épített épületben a kaszinón kívül még a torzskar és a térparancsnokság is el van helyezve.

A kaszinó az Irányi, Veres Pálné, Duna- és Váci-utcák által van határolva és földszintjén díszes vendéglő és kávéházi helyiségek foglalnak helyet.

Az épület Duna felőli részén van a tulajdonképpeni kaszinó, mely nem csupán társaskör és szórakozó hely, hanem tudományos egyesület is, hol katonai tudományos kérdésekről felolvasásokat tartanak és vitákat rendeznek.

A kaszinó a szokásos szórakoztató helyiségeken kívül gazdag könyvtárral is rendelkezik, táncsterme pedig egyike a legdíszesebbeknek.

Az épületet a budapesti katonai építkezési osztály tervezte és építette fel.

HIREK.

Ellenszegülések. A trencsénmegyei Melsicz községben folyó hó 16-án esteli 8 órakor Novák János ottani lakos a vele szemben szolgáltilag fellépett Jeles Ferencz csendőrnek ellenszegült. Jeles csendőr az ellenszegülő ellen szuronyát használta. Ugyancsak e hó 16-án délután a gömör- és kisbontmegyei Rozsnyó Szöllős István rozsnyói bányamunkás Horváth Ferencz szolgálatteljesítő csendőrnek ellenszegült. Horváth csendőr az ellenszegülő ellen kardját használta. Mindkét ellenszegülő sérülése könnyű.

Egy bérmozgalom megszüntetése. A Novek Fridrik és Kuller czég zlatnói üvegyárában foglalkozó 300 munkás között folyó hó 15-én sztrájkra irányuló bérmozgalom keletkezett. A gyárvezetőség részéről tett intézkedés folytán másnap a közigazgatási hatóság főnöke, valamint Szabó járásörmester vezetése alatt egy 9 főből állott járőr a helyszínén megjelent és a közigazgatási hatóság főnökének intézkedése folytán a mozgalmat szító egy munkás a gyárvezetőség által nyomban eltávolított, mire a felzigatott munkások követeléseiktől elállva, ismét munkába állottak. A járőr egyelőre a gyártelepen maradt.

A dánosi rablógyilkosság esküdtszéki tárgyalása. A múlt év nyarán a pestmegyei Dános pusztán történt négyszeres rablógyilkosság elkövetésével alaposan terhelt kóbor cigányok elleni vizsgálat befejeztetvén, az esküdtszéki végtárgyalás a vadállatias kegyetlenséggel végbevitte rablógyilkossági ügyben 16 vádlott ellen ugyanannyi védőügyvéddel a pestvidéki törvényszéknél Rónay Kamill, a pestvidéki kir. törvényszék elnökének elnöklése alatt, folyó hó 22-én vette kezdetét. A végtárgyalás, a melyre száznál több tanu idéztetett be és a melynek eredménye elé az egész ország érthető érdeklődéssel tekint, e hó folyamán aligha fog befejezést nyerni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy ártatlanul halálra ítéltkártérítési pere. Demszky József vasúti alkalmazottat a przymeli esküdtbiróság a saját atyján elkövetett gyilkosság miatt kötél általi halálra ítélte. A semmitörvény a semmisségi panaszt elvetette, azonban a császár kegyelme a halálbüntetést életfogytiglan tartó fegyházra változtatta át. Demszky úgy az előkészítő eljárásban, mint a főtárgyaláson tagadta a cselekmény elkövetését és tagadása mellett megmaradt a fegyházban is, a hol annyit sirt, hogy szemével lényegesen meggyöngült. Ezen magatartása felhívta ügyére a fegyintézet vezetőségének figyelmét, valamint megérlelte ismerőseiben a meggyőződést az ő teljes ártatlanságáról. Adatokat gyűjtöttek tehát az újrafelvétel érdekében, különösen súlyt helyezvén arra, hogy a koronatanu vallomását ellensúlyozzák. Ez a tanu, kinek vallomása az ítéletre döntő befolyással bírt, a főtárgyaláson azt vallotta, hogy látta a fiatal Demszkyt a cselekmény színhelyéről továsietni, miközben ez azt kiabálta: „Most már békében lehetek”. Mivel pedig a megölt a fiát röviddel a cselekmény elkövetése előtt durva halátlanság miatt kitagadta, ez a vallomás nagyon plausibilis volt. A védő az egybevágó körülményeknek egész sorozatát mutatta ki, a melyek a koronatanu vallomását meggyengíteni alkalmasak voltak. Bebizonyult, hogy a tanu egy idegbeteg, hiszterikus és legkevésbé sem megbízható személy és hogy vallomása szuggesztíóra vezethető vissza. Ezen körülményeknek számos más új körülménnyel való egybevetése folytán az újrafelvétel elrendeltetett és annak lefolytatása után vádlott az ellene emelt vád alól felmentetett, mert most már úgy az esküdtek, mint a bíróság tagjai meg voltak róla győződve, hogy a körülmények végzetes összetalálkozása okozta az első ítéletet és még szerencse, hogy az ítéletet császári kegyelem nem engedte végrehajtani. Demszky most a császári kincstár ellen kártérítést kért a fegyházban töltött három évért, felszámítván elmaradt keresményét, szemének gyengülése miatti kárát, végül a védőjének fizetett díjakat is. Az igazságügyi kormány az igények egy részét elismerte és 3000 koronát azok fejében kiutalt, azonban a szemek gyengülése miatti kárt nem ismerte el, valamint a védő díjait szintén nem fizette ki és a szabadságvesztés büntetésének utolsó havát levonásba helyezte, mert ez mint vizsgálati fogság számít és nem mint szabadságvesztés büntetés. Demszky ezen igényeit a Reichsgerichtnél is érvényesítette, mire a Reichsgericht a kincstárt kötelezte a látási képesség kevesbedéseért 2000 koronának, a vizsgálati fogságban töltött egy hónap fejében 184 koronának és védői díjak fejében 1430 koronának megfizetésére. Különösen érdekes a védői díjakra való indokolás, a mely abban foglalható össze, hogy az első elítélés hozván magával az újrafelvétel költségét, a nem szabadlábban védekező kénytelen volt védőt bizni meg ügyével és a sikerre vezetett védelem költsége neki a kincstár által megtérítendő.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Zsilinszky dr. urat kérjük, sziveskedjék bennünket hétfőn d. n. 5-6 óra között felkeresni.

B. J. M. Győrsebestmárton. Mind három közleménye beérkezett. A bírósági eredményéről legközelebb értesítve lesz.

H. Gy. cz. őrmester; V. A. cz. őrmester: A beküldött nyomozásnak nincs oly tanulságos vagy egyébként bonyolult részlete, a mely a közlését indokoltá tenné.

E. Gy. B. 1. Ha a hadsereg tartalékába tartozik, akkor a honvédséghez nem léphet át. 2. Ha közvetlenül lépett a hadseregtől a csendőrséghez, innen pedig ismét a csapatba, akkor szolgálati idejében nincs megszakítás, tehát annak beszámítása sem kell kérnie. 3. Az mindig az illető egyéniségétől és az altiszti állományban előálló fogyatéktól függ. 4. A számvivő altisztnak 70 fillér napi zsoldon kívül 35 korona havi altiszti szolgálati jutalomdíja van. 5. A szolgálatvezető őrmesternek szolgálati idejéhez mérten 35, 40 és 45 korona havi altiszti szolgálati jutalomdíja van. A számvivő altiszti és szolgálatvezető őrmesteri állások csak egyéni képesítéshez vannak kötve. Előbbinek feladata a század számvivői teendőik ellátása, utóbbinak pedig a szolgálat vezetése, bizonyos mérvben az ujonczképzés és mindkettőnek a századraktár kezelése. 6. Igen.

A. M. csendőr, Kevermes. A műkedvelői színelőadással kapcsolatos táncmulatságon, ha az nem bír politikai színezettel, a csendőr résztvehet, a színelőadásban való résztvételhez azonban előljáró parancsnoksága engedélyét kell kikérnie.

Savanyu csendőr. A ki rászolgált az ellenőrzésre, azt ellenőrzik és ez kötelessége is az őrsparancsnoknak.

K. L. csendőr. 1. Ha felülvizsgálatának alapját szolgálatban szerzett sérülés képezte, igen, különben pedig csak 12 évi tényleges szolgálat után van rá igénye. 2. Nem szükséges. 3. Éppen olyan igénye van, mint a vizsgázott altisztnak.

P. J. volt csendőr. A kívánt ntbagazításért forduljon az ottani telekkönyvi hatóságához.

Bíró csendőr. Az az ezredparancsnokságtól függ.

G. őrmester, Torza. Ő Felsége arczképével az őrsök hivatalból láttatnak el, ezt tehát várják be.

Felvidéki zsandár. A védtörvényutasítás értelmében négy évi csendőrségi szolgálat után az állomány illetékes csapattesténél tölthető két fegyvergyakorlat engedtetik el.

Abauj őrsvezető. 1. 213-ik. 2. Nem illetékes. 3. Halált okozó súlyos testi sértést képez.

Mosó. A „Magyar mezőgazdák szövetségének nyultenyésztő alosztályánál” Budapest, IX. kerület, Mester-utca 69. szám alatt.

Cs. Cs. Nincs felvéve.

J. J. 1872. Ha majd J. J. őrmester kérdezi, megmondjuk, de önkem nem.

Argus. 1. Az őrsparancsnoki megbízásra alkalmas altisztek rangsorába még nincs felvéve. 2. Ha megbízásra alkalmasnak lesz minősítve. 3. Az előléptetéseket a kerületi parancsnokságok eszközlik.

G. őrsvezető Pappfalva. Közleményének lapunkban helyet nem adhatunk.

Érdeklődő Privigyé. 1. Idáig nem tudunk róla. 2. Az a körülményektől függ; hogy a mostaninál mennyivel lesz előnyösebb, azt még most határozottan megmondani nem lehet.

L. L. Az őrsiroda világitása és fűtése tekintetében az illetékes szabályzat 55. §-ának 4. és 5. pontja félreérthetetlen világossággal rendelkezik; vegyen magának egy kis fáradságot és olvassa el az idézett pontokat a tudni fogja azt, a mit tőlünk kérdezett. Egyébként nyáron nem szokás fűteni.

R. R. A halászati tilalom nyílt vizeken csak a halászatról szóló 1888. évi XIX. tcz. 18. §-ában meghatározott halfajokra terjed ki, vagyis csak az ezen §-ban megnevezett halfajok állanak a törvény állandó védelme alatt, a többi halfajokra tehát, — ha a halászati tiszmet nem társulatok gyakorolják, a mely társulatok a tilalmi védelmet, ministeri jóváhagyással, más halfajokra is kiterjeszthetik, — bármikor lehet halászni. Az általános halászati tilalom — a mint az idézett t. cz. 17. §-ához fűzött 2. alatti lábjegyzetből is láthatjuk — csak a kíméleti terekre terjed ki.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűtalány.

nap

△

Szótalány.

- akabszállás
- rokháza
- óma
- raváralla
- opron
- r
- ákos
- unkiás
- gy
- omogy
- oka
- perjes
- emet.

Megfejtési határidő: 1908 május 4.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk f. évi 13. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Szótalány: "Karbó". — Számrejtvény: "180". — Tréfás számtani feladat: "Több a baj, mint a vajú".

Helyesen megfejtették: Abádszalóki őr, Tóth Imre őrvezető Kiskunhalas, gyimesközéplaki őr, dési őr, Ambrus P. őrmester Szendrő, Adamik őrvezető Bát, jánosalmi őr, Kiss Győző csendőr Tiszamán, Pecsóvits Sándor cz. őrvezető Tápicszele, Vladár Dániel jörmester Kisszoben, czecei őr. Székely őr. Vél, Mészáros őrmester Pozsony, Pál István csendőr Sükösd, Heikort István és Gyurácz István őrvezetők Gúta, Jászfalvi Sámuel cz. őrmester Váczhartyán, hácsorsódi őr. Jeney János őrmester és Rozner János csendőr Noszlop, Gergely Sándor járásőrmester Dós, Helfert és Magyar csendőr Huszt, Fábán Imre csendőr Fucset, Kari Károly jörm. és Székely János őrmester Kolozsvár, Antal József és Oláh István csendőrök Pettnik, Bereczky Márton cs. Vácz, Kardos László cs. Zilah, Herman József őrsv. Horozogfalva.

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Tóth Imre őrvezetőnek: Kiskunhalasra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felseje folyó évi április hó 4-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: altorjai *Altorjay* Imre ezredesnek, a m. kir. III. sz. csendőrkerület parancsnokának, *hosszas és ügybuzgó szolgálatának elismeréséül a 3. osztályú maskorona-rendet díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.*

Ő császári és apostoli királyi Felseje folyó évi április hó 1-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Székely Dénes, m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli cz. őrvezető II-od altisztnek *egy embernek a vízbefulástól való megmenekéséért az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.*

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. bonvédelmi minister úr által:

Lémird Sándor, m. kir. IV. sz. és

Raier József VI. számú csendőrkerületbeli járásőrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett buzgó és eredményes működésükért.

Hornáth Pál, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a közbiztonsági szolgálat terén 24 éven át kifejtett buzgó és eredményes működéseért.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Ács Géza járásőrmester,

Csaszin János és

Rak Mibály csendőr cz. őrvezetők; végül

Rusz Teofil csendőr, mert a múlt év tavaszán a Szamos-folyó kiöntése által keletkezett árvízveszély alkalmával az emberélet és vagyonmentés körül fáradságot nem ismerő kitartással, lankadatlan buzgalommal s férfias bátorsággal közreműködtek, miáltal több embert az elpusztulástól megmentettek s a lakosságnak jó példát mutattak.

Harsányi Mátyás őrmester, 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett eredményes működéseért, különösen pedig mivel az 1900. évben özv. Balogh Andrásné porcsalmi lakos kárára történt 3500 korona értékű sertéslopás tettesét hosszabb időn át fáradságot nem ismerő kitartással, ernyedetlen buzgalommal és szakértelemmel folytatott nyomozás során kiderítette, a tetteseket az igazságszolgáltatás kezeibe juttatta s a bűnjeleket biztosította.

Májeresik György csendőr cz. őrvezető nyolcz évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéseért, nemkülönben példás magaviseletéért.

Papolezi Lajos őrvezető cz. őrmester a közbiztonsági szolgálatban hosszabb időn át tanúsított, különösen pedig Hartmann Jakab szatmári, Szahy Géza csepeli, valamint Róth Géza és társa szatmári lakosok kárára

Kényelmes

havi részletfizetésre

Képes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.

hegedűk, grammofonok, fuvolák, ezimbalmok

Ünnepkő, forgatható hangszerek.

Elozékeny kiszolgálás, méltányos üzleti elvek.

ELEK és TÁRSA

BUDAPEST, Károly-körút 10. sz.

a mult évben elkövetett különféle lopások tettesének kézrekerítése, az igazságszolgáltatás kezeibe történt juttatása és a bűnjelek beszerzése körül igen nehéz viszonyok között fáradságot nem ismerő kitartással és szakértelemmel folytatott ténykedéséért.

Nyugállományba helyeztetett:

1908. évi április hó 1-ével:

Orbán József, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is nem alkalmas.”

Választott lakhelye: Alsóboldogfalva.

Előléptettek:

1908. évi április hó 16-ával:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után: a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Dócs József, *Karalyos Gyula* és *Nagy István* csendőrök, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Törzsörmesteri vizsgát tett:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Aulal Imre őrsvezető 1908. évi április hó 8-án „jó” eredményvel.

Névváltoztatás.

Kötsiber György VI. sz. csendőrkerületbeli csendőr családi nevét, a m. kir. belügyminister urnak 1908. évi márczius 12-én kelt 150218/VI-a. számú engedélye alapján „*Kutasi*”-ra változtatta.

Hótiú Márton, VII. sz. csendőrkerületbeli csendőr, családi nevét, a m. kir. belügyminister urnak 1908. évi február hó 28-án kelt 77/VI-a. számú engedélye alapján „*Hervát*”-ra változtatta.

Négru Ádám, VII. számú csendőrkerületbeli csendőr, családi nevét, a m. kir. belügyminister urnak 1908. évi február hó 28-án kelt 11365/V-a. számú engedélye alapján „*Váradis*”-ra változtatta.

Simó Sámuel, VII. számú csendőrkerületbeli csendőr cz. őrsvezető, családi nevét a m. kir. belügyminister urnak 1907. évi november hó 19-én kelt 113097/VI-a. számú engedélye alapján „*Székely*”-re változtatta.

Huba József, I. számú csendőrkerületbeli csendőr, családi nevét a m. kir. belügyminister urnak 1908. évi márczius hó 17-én 15672/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján „*Hunyadi*”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Asbót József őrsvezető, *Korpádi Jolánnal*, 1908. évi márcz. 21-én, Enyingen.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Szász Dávid őrsvezető, *Nagy Ilonával*, 1908. márcz. 23-án, Szászvároson.

PÁLYÁZATOK.

IV. oszt. ntbiztosi állás Zemplén vármegye törvényhatóságánál. Fizetés 900 korona. Lakpénz 160 korona. Utifalány a törvényhatósági és közutak minden kilométerje után: kiépített közutaknál 6 korona 60 fillér, kiépítetlen közutaknál 3 korona 30 fillér, viczinális közutaknál 2 korona. Szertárbér 20 korona. Irodaátalány 16 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi ideiglenes szolgálat, ezen belül az előirt vizsga letétele. Kérvények Zemplén vármegye alispánjához 1908. évi április hó 30-ig.

Egy központi irtóki állás Borsod vármegye törvényhatóságánál. Törzsfizetés 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Négy középiskolai osztály. Borsod vármegye főispánjához czimzett kérvények Borsod vármegye alispánjához 1908. május 15-ig. A nyugdíjazás esetében követendő eljárásra a honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1907. évi 14. számában 3833/eln. szám alatt közzétett körrendelet irányadó.

Egy egészségügyi szolgai állás Pozsony sz. kir. város törvényhatóságánál. Fizetés 800 korona és 50 korona ötödéves pótlék. Lakpénz 210 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és tót nyelvismeret. Egy évi próbaszolgálat. Kérvények Pozsony sz. kir. város polgármesteri hivatalához 1908. évi május hó 20-ig. A nyugdíjazás esetében követendő eljárásra a honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1907. évi 14. számában 3833/eln. szám alatt közzétett körrendelet irányadó.

Egy szolgai állás a budapesti kir. magyar tudományegyetemenél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás elemei. A Rector Magnificus-hoz czimzett kérvények az egyetem rectori hivatalához. 1908. május 19-ig.

Egy irtóki állás a beregszászi királyi törvényszéknél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a beregszászi kir. törvényszék elnökéhez 1908. május 13-ig.

Egy hivatalozolgai állás a temesvári kir. ítélőtáblánál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 255 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a temesvári kir. ítélőtábla elnökéhez 1908. május 15-ig.

Egy irtóki állás az érsekújvári kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nyitrai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi május hó 13-ig.

Egy irtóki állás a kecskeméti kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a kecskeméti kir. törvényszék elnökéhez 1908. május 7-ig.

Egy hivatalozolgai állás a salgótarjáni kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1908. május 17-ig.

Egy hivatalozolgai állás a gödöllői kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Szabályszerű lakpénz 60 korona pótlékkal, vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pestvidéki királyi törvényszék elnökéhez 1908. évi május hó 2-ig.